

SI TË KËRKOJMË MBROJTJE NGA DHUNA NË FAMILJE

Manual

SI TË KËRKOJMË MBROJTJE NGA DHUNA NË FAMILJE **Manual**

© Prezenca e OSBE-së në Shqipëri, 2013.

Të gjitha të drejtat të rezervuara.

ISBN: 978-92-9235-252-3

Pikëpamjet e shprehura në këtë botim nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht ato të Organizatës për Siguri dhe Bashkëpunim në Evropë.

PËRMBAJTJE

Hyrje.....	6
Falenderime.....	8
Çfarë është dhuna në familje?.....	10
Cilët faktorë çojnë në dhunë në familje?.....	11
Cilat janë pasojat e dhunës në familje?.....	11
Kush mbrohet nga ligji?.....	12
Si mund të më mbrojë ligji mua nga dhuna në familje?.....	12
Ç'loj mbrojtjeje mund të gjej?.....	13
Si mund të kem një urdhër mbrojtjeje?.....	14
Kujt mund t'i drejtohem për një urdhër mbrojtjeje?.....	15
Kush mund të ndihmojë për të kërkuar urdhrin mbrojtjes?.....	15
A mund të kem mbrojtje edhe kur dal nga shtëpia?.....	16
Kush mund të kërkojë një urdhër mbrojtjeje?.....	16
Çfarë informacioni duhet të përfshij në kërkesë-padi?.....	17
Çfarë mund të më kërkohet tjetër nga ata që më vijnë në ndihmë?.....	18
Sa kohë duhet për të marrë një urdhër mbrojtjeje?.....	18
A më duhet të shkoj në gjykatë për të marrë një urdhër mbrojtjeje?.....	18
A mund t'i mbrojë urdhri i mbrojtjes fëmijët e mi?.....	19
A është e mundur që urdhri i mbrojtjes ta detyrojë dhunuesin të paguajë mbështetje financiare për viktimën ose fëmijën?.....	19
Nëse kërkoj një urdhër mbrojtjeje, a do të shkojë dhunuesi në burg?.....	20
Nëse marr një urdhër mbrojtjeje, a mund të nis edhe procedim penal kundër dhunuesit tim?.....	20

Çfarë mund të bëjë dhunuesi im kundër urdhrin të mbrojtjes?.....	22
Për sa kohë është i vlefshëm një urdhër mbrojtjeje?.....	22
A është urdhri i mbrojtjes i vlefshëm jashtë qytetit, komunës, ose bashkisë ku jetoj unë?.....	22
Nëse një urdhri mbrojtjeje po i mbaron afati, a mund të zgjatet?.....	22
A mund të kërkoj ndihmë në lidhje me aplikimin për një urdhër mbrojtjeje?.....	23
Sa para do të më kushtojë kërkesa për një urdhër mbrojtjeje?.....	23
Kur hyn në fuqi urdhri i mbrojtjes?.....	23
Si mund të vërtetoj që jam viktimë e dhunës në familje?.....	24
Çfarë provash mund të paraqiten në seancën dëgjimore gjyqësore?.....	25
Kush mund të dëshmojë në seancë?.....	25
Si mund ta ndryshoj ose ta anuloj urdhrin?.....	25
Kush njoftohet për urdhrin e mbrojtjes?.....	26
Çfarë duhet të bëj unë nëse dhunuesi thyen urdhrin e mbrojtjes?.....	26
A do të më mbrojë mua një urdhër mbrojtjeje?.....	28
A duhet t'i them punëdhënësit tim për urdhrin e mbrojtjes apo për urdhrin e menjëhershëm të mbrojtjes?.....	29
Kujt tjetër mund t'i drejtohem për ndihmë dhe përkrahje?.....	29

Shtojca

A. Listë e organizatave dhe strehave që punojnë me viktimat e dhunës në familje dhe numrat falas të linjave ndihmëse.....	30
B. Ligji nr. 9669, datë 18.12.2006, “Për masa ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare”, i ndryshuar.....	34
C. Kërkesë-padi për lëshimin e urdhrit mbrojtës.....	48
D. Kërkesë-padi për lëshimin e urdhrit të menjëhershëm mbrojtës.....	53
E. Kërkesë për ndryshimin e një urdhri mbrojtjeje.....	58
F. Rrota e pushtetit dhe kontrollit.....	60
G. Llojet e abuzimit bashkëshortor.....	61
H. Ditari i viktimës mbi abuzimin dhe ngacmimin.....	62
I. Listë e gjërave që duhet të merrni me vete nëse largoheni nga shtëpia.....	63

HYRJE

Dhuna në familje është një fenomen i përhapur në shoqërinë tonë. Ndodh mes partnerëve të ngushtë dhe ndodh në familje. Ndodh në të gjitha klasat shoqërore, pavarësisht moshës, arsimit, fesë, gjendjes ekonomike, etnisë, ose identitetit kulturor. Të dhënat zyrtare pas anketimeve më të fundit për dhunën në familje në Shqipëri tregojnë se të paktën 56% e grave kanë përjetuar një nga format e dhunës në familje.¹

Dhuna në familje është një sjellje e udhëhequr nga nevoja për të pasur kontroll. Mund të nisë nga kërcënimet, telefonatat bezdisëse dhe ndjekjet (si ndjekje e viktimës kur shkon e kthehet nga puna, dhe kërcënim), e deri tek marrëdhëniet seksuale të padëshiruara, goditjet, dhe në rastin më të keq, madje edhe deri në vdekje. Dhuna në familje zakonisht nuk është një rast i veçuar dhe shpesh bëhet më e ashpër dhe më e shpeshtë me kalimin e kohës. Shumë dhunues nuk janë të dhunshëm në marrëdhënie të tjera, si për shembull në punë ose me miqtë. Në mënyrë të përsëritur ata e mohojnë dhunën në familje dhe ashpërsinë e kësaj dhune. Kur ballafaqohen me sjelljen e tyre abuzive, ata kanë tendencën të fajësojnë partneren e tyre se i ka provokuar, ose refuzojnë të pranojnë përgjegjësinë.

Megjithëse ka një sërë faktorësh që çojnë në dhunë në familje, kjo gjithmonë është e lidhur me pabarazitë dhe çekuilibrin e pushtetit në marrëdhënie. Shpesh abuzuesi shpreh keqardhje, dhe ti dëshiron të besosh që abuzimi nuk do të ndodhë më. Por më pas, ndodh përsëri e përsëri. Ti do që të largohesh, por u druhash pasojave. Dhuna përshkallëzohet nëse nuk ndërmerren masa për të ndryshuar situatën. Mos harro: cilatdo qofshin rrethanat, dhuna nuk është faji yt. Askush nuk meriton të abuzohet verbalisht apo fizikisht. Dhe megjithëse ligji nuk mund të të mbrojtë krejtësisht nga dhuna në familje, mund të të ndihmojë që ti të mbrosh veten nga kjo dhunë.

¹ INSTAT, Dhuna në familje në Shqipëri – Vrojtim Kombëtar (Tiranë, 2009).

Në dhjetor 2006, Parlamenti i Republikës së Shqipërisë miratoi një ligj të ri në ndihmë të viktimave të dhunës në familje, ligjin nr. 9669, datë 18.12.2006, "Për masa ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare" (ligji kundër dhunës në familje).²

Qëllimi i ligjit është që të parandalojë dhe reduktojë dhunën në familje në të gjitha format e saj dhe të mbrojë viktimat e saj. Sipas këtij ligji, gjykatat civile mund të vendosin masa mbrojtjeje për viktimat përmes një procedure të shpejtë, të përbalueshme dhe të thjeshtë. Ju mund të aplikoni për një urdhër mbrojtjeje ose për një urdhër mbrojtjeje të menjëhershëm ndaj abuzuesit tuaj pa pagesë dhe pa pasur nevojë për ndihmën e një avokati.

Megjithëse ligji tashmë është përforcuar dhe përcakton që dhuna në familje është e gabuar dhe kategorikisht e papranueshme, dhuna në familje ende mund të konsiderohet nga disa, fatkeqësisht, si një "çështje private familjare". Në raste të tilla, mos u dekurajoni dhe përgatituni për të këmbëngulur që të drejtat tuaja të respektohen. Ka njerëz që mund t'ju ndihmojnë.

Përveç urdhërave mbrojtës si mjete civile për t'u mbrojtur nga dhuna, tashmë ekziston mundësia për të nisur edhe një procedim penal ndaj dhunuesit. Në vitin 2012 dhe 2013, Kodi Penal i Republikës së Shqipërisë pësoi disa ndryshime, ndërmjet të tjerave, edhe në lidhje me rastet e abuzimit në familje. Me këto ndryshimeve, dhuna në marrëdhënie familjare, keqtrajtimi i të miturve si dhe përndjekja nga persona që kanë pasur apo kanë lidhje shpirtërore me viktimën e dhunës përbëjnë vepra të posaçme penale.

Qëllimi i këtij manuali është që të shpjegojë se ç'lloj abuzimesh konsiderohen tani nga ligji si dhunë në familje, dhe si mund t'ju ndihmojë kjo juve që të mbronin veten nga lëndime të mëtejshme apo madje edhe nga vdekja, ndërmjet të tjerave, duke i kërkuar gjyqtarit që të lëshojë një

² Ligji nr. 9669, datë 18 dhjetor 2006, "Për masa ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare", i ndryshuar me ligjet nr. 9914, datë 12 maj 2008 dhe nr. 10329, datë 30 shtator 2010.

urdhër mbrojtjeje ndaj dhunuesit tuaj. Shtojcat e manualit ju ofrojnë një listë me shërbimet këshillimore dhe strehimore që ndihmojnë viktimat e dhunës në familje, dhe formularë të gatshëm që ju ose avokati juaj mund t'i përdorni për të kërkuar urdhër mbrojtjeje nga gjykata.

FALENDERIME

Ky manual u përgatit nga Maya Goldstein-Bolocan, Drejtuese e Projektit “Mundësitë e grave për t’iu drejtuar organeve të drejtësisë”, të zbatuar nga Prezenca e OSBE-së në Shqipëri në vitin 2007. Frank Dalton dhe Dianne Post dhanë komente dhe sugjerime me vlerë. Emira Shkurti hartoi formularët e kërkesë-padive për lëshimin e urdhrave mbrojtës. Përktheu në shqip Sokol Bega. Përditësoi dhe redaktoi manualin në shqip Ama Kraja.

Për përgatitjen e këtij manuali janë këshilluar burimet e përmendura më poshtë:

USAID dhe OSBE, *Manuali i gjyqtarit për lëshimin e urdhrave të mbrojtjes* (Tiranë, 2008).

Fletëpalosja e Shtetit të Kalifornisë, *A mund të më mbrojë ligji nga dhuna në familje?*, (2003) (Can the law help protect me from domestic violence?), i disponueshëm në:

http://www.calbar.ca.gov/state/calbar/calbar_generic.jsp?cid=10581&id=2181#1

Një listë faktesh nga Departamenti i Drejtësisë i Kanadasë, *Abuzimi Bashkëshortor –(Spousal Abuse: A Fact sheet from the Department of Justice Canada)*, i disponueshëm në:

<http://www.justice.gc.ca/en/ps/fm/spouseafs.html>

Departamenti i Drejtësisë i Shteteve të Bashkuara, Zyra e Avokatit të Shteteve të Bashkuara, Rrethi i Kolumbisë, Njësia për asistencë ndaj viktimave dhe dëshmitarëve, *Të Kuptojmë Dhunën në Familje: Një Manual për Viktimat dhe Profesionistët*.

ÇFARË ËSHTË DHUNA NË FAMILJE?

Ligji e përcakton dhunën në familje si çdo formë abuzimi e ushtruar nga një person ndaj një personi tjetër, e cila rezulton në dhunim të integritetit të tij fizik, moral, psikologjik, seksual, social ose ekonomik.

Abuzimi mund të ndodhë në çdo kohë gjatë një marrëdhënieje, përfshirë edhe kohën gjatë së cilës kjo marrëdhënie po mbaron, ose edhe pasi ajo ka përfunduar. Kjo lloj dhune nuk njihet asnjë mjedis kulturor, etnik, arsimor, apo ekonomik.

Partnerët abuzivë mund të përdorin një sërë taktikash të ndryshme në përpjekje për të ushtruar pushtet dhe kontroll mbi viktimat e tyre. Abuzimi mund të ndodhë një herë, ose mund të ndodhë me një model të përsëritur dhe të përshtatshëm gjatë një periudhe prej muajsh apo vitesh. Me kalimin e kohës gjithashtu mund të ndërrohet edhe forma. Ka disa forma të ndryshme dhune në familje, dhe një person mund të jetë subjekt i më shumë se një forme.

Abuzimi fizik mund të konsistojë në një incident të vetëm ose mund të ndodhë në mënyrë të përsëritur. Përfshin përdorimin e forcës fizike në mënyrë të atillë që lëndon dikë – ose e vë atë person në rrezik lëndimi – përfshirë rrahje, goditje, shkundje, shtyrje, mbytje, kafshime, djegie, shkelmime, ose sulme me armë. Forma të tjera të abuzimit fizik mund të përfshijnë izolim ose çdo përdorim tjetër të rrezikshëm apo të dëmshëm force ose shtrëngimi.

Abuzimi dhe shfrytëzimi seksual përfshijnë të gjitha format e agresionit seksual, ngacmimit seksual ose shfrytëzimit seksual. Të detyrosh dikë që të marrë pjesë në veprimtari seksuale të padëshiruar, të pasigurt ose degraduese, ose përdorimi i taktikave poshtëruese ose të tjera për të ulur, kontrolluar ose kufizuar seksualitetin e personave ose zgjedhjet e riprodhimit përbën abuzim seksual.

Abuzimi emocional përfshin sulme verbale, si bërtitje, këllthitje, fyerje (etiketime), izolim nga shoqëria, ose frikësim. Kanosje për dhunë dhe për marrje të fëmijëve janë taktika mjaft të përhapura të përdorura nga dhunuesit, si dhe dëmtimi i zotërimeve apo kafshëve të viktimës.

Abuzimi ekonomik ose financiar përfshin vjedhjen ose mashtrimin e

partnerit. Mosdhënia e parave që janë të domosdoshme për të blerë ushqim apo trajtim mjekësor, shfrytëzimi i një personi për përfitim financiar, mohimi i aksesit për burime financiare, ose pengimi i një partneri që të punojë janë gjithashtu forma të abuzimit ekonomik.

CILËT FAKTORË ÇOJNË NË DHUNË NË FAMILJE?

Dhuna në familje është një sjellje e udhëhequr nga nevoja për pushtet dhe kontroll. Megjithëse konsumimi i alkoolit dhe drogës nuk janë shkak për dhunë në familje, deha apo të qenit nën efektin e drogës mund të intensifikojnë sjellje të dhunshme ekzistuese.

Megjithëse nuk ka shkaqe të drejtpërdrejta për abuzimin, studimet ndërkombëtare tregojnë se ka një sërë faktorësh që, të vetëm apo të kombinuuar me të tjerë, shoqërohen me një rritje të rrezikut për abuzim. Disa nga faktorët e rrezikut përfshijnë:

- të qenit i ri;
- të pasurit një partner që pi shumë;
- abuzim emocional në marrëdhënie, që është një parashikues i rëndësishëm i dhunës fizike;
- ndarje martesore dhe divorc.

CILAT JANË PASOJAT E DHUNËS NË FAMILJE?

Abuzimi mund të prekë çdo aspekt të jetës së personit të abuzuar. Mund të cenojë shëndetin e tyre mendor dhe fizik, aftësinë për të punuar dhe për të fituar një pagë, dhe marrëdhëniet me fëmijët dhe të dashurit e tyre. Të qenit viktimë e abuzimit mund të shkatërrojë vetëvlerësimin dhe vetëbesimin e një personi. Në rastet më të këqija, të abuzuarit vriten nga abuzuesit e tyre ose shtyhen drejt vetëvrasjes.

Abuzimi gjithashtu shkatërron ata që nuk viktimizohen drejtpërdrejtë nga ai. Fëmijët që janë dëshmitarë të dhunës në shtëpitë e tyre mund të kenë vështirësi serioze emocionale, zhvilluese, dhe në sjellje. Për shembull, ka më shumë mundësi që ata të bëhen adoleshentë dhe të rritur emocionalisht të paqëndrueshëm, agresivë dhe të dhunshëm.

Dhuna në familje gjithashtu ka efekte negative ekonomike për shoqërinë në tërësi. Këtu përfshihen shpenzime që kanë lidhje me proceset civile dhe penale, shpenzimet shëndetësore dhe mjekësore, reduktim i krahut të punës, dhe kosto të lidhura me shërbimet sociale.

KUSH MBROHET NGA LIGJI?

Ligji mbron një person mbi të cilin është ushtruar dhunë, e cila ndodh midis tij dhe personave që janë ose kanë qenë në lidhje familjare me të. Mbron gjithashtu pjesëtarë të tjerë të familjes së këtij personi ose të afërmit e tjerë të tij, kur ata vetë bëhen viktimat të dhunës në familje. Sipas ligjit, anëtarë të familjes janë:

- bashkëshortët ose partnerët bashkëjetues, ose ish-bashkëshortë ose ish-partnerë bashkëjetues;
- vëllezërit, motrat, gjinia në vijë të drejtë, përfshirë prindërit adoptues dhe fëmijët e adoptuar; fëmijët dhe bashkëshortët e këtyre personave;
- gjinia në vijë të drejtë, përfshirë prindërit dhe fëmijët e adoptuar të bashkëshortëve ose partnerëve bashkëjetues;
- vëllezërit dhe motrat e bashkëshortëve nëse këta kanë jetuar bashkë gjatë 3 muajve të fundit;
- fëmijët e bashkëshortëve ose partnerëve bashkëjetues;

SI MUND TË MË MBROJË LIGJI NGA DHUNA NË FAMILJE?

Sipas ligjit të ri kundër dhunës në familje, gjykatat civile mund të vendosin masa mbrojtëse për viktimat përmes një procedure të shpejtë, të përbalueshme dhe të thjeshtë. Urdhrat e mbrojtjes ju japin juve mundësi për të marrë masa dhe për të mbrojtur veten nga dhuna. Ata mund t'ju sigurojnë lehtësim, duke e urdhëruar personin që ju ka abuzuar që të bëjë ose të mos bëjë gjëra të caktuara.

Ka dy lloje urdhrash mbrojtjeje:

Një **urdhër mbrojtjeje**: është një vendim gjykatë dhe përcakton një sërë masash mbrojtëse për viktimën/viktimat e dhunës në familje. Gjykata lëshon urdhrin e mbrojtjes nëse gjen prova të mjaftueshme për të besuar se dhunuesi mund të kryejë një veprim dhune në familje ose kur lëshimi i

urdhrit të mbrojtjes është i domosdoshëm për të mbrojtur sigurinë, shëndetin dhe mirëqenien e viktimës ose anëtarëve të familjes.

Një **urdhër i menjëhershëm mbrojtjeje**: është një urdhër i përkohshëm gjykatë i vlefshëm deri në lëshimin e një urdhri mbrojtjeje. Mund të lëshohet nëse abuzuesi paraqet një “rrezik të drejtpërdrejtë dhe të menjëhershëm ndaj sigurisë, shëndetit ose mirëqenies së viktimës ose anëtarëve të familjes së saj/tij”. Atëherë kur personi i dëmtuar nga dhuna është i mitur, gjykata ka vetëm 24 orë për të marrë një vendim nga paraqitja e kërkesës. Në rastet e kur ky person nuk është i mitur, gjykata duhet të vendosë brenda 48 orëve. Gjykata do të caktojë gjithashtu një datë për vazhdimin ose ndërprerjen e urdhrit brenda 20 ditëve nga lëshimi i tij.

Të dy urdhrat hyjnë në fuqi menjëherë pas lëshimit nga gjykata dhe janë të vlefshëm pavarësisht faktit nëse abuzuesi është njoftuar ose jo.

Ç'LLOJ MBROJTJEJE MUND TË GJEJ?

Ekzistojnë një sërë mënyrash përmes të cilave mund t'ju mbrojë një urdhër mbrojtjeje.

Megjithëse lloji i mbrojtjes mund të luhetet në varësi të rrethanave individuale, një urdhër i menjëhershëm mbrojtjeje mund të përfshijë një ose më shumë nga masat e mëposhtme:

- urdhëron dhunuesin që të ndalojë së kryeri ose së kërcënuari se do të kryejë një akt të dhunës në familje kundër paditësit (viktimës) ose anëtarëve të tjerë të familjes të viktimës;
- detyron dhunuesin që të mos cenojë, ngacmojë, kontaktojë ose të komunikojë drejtpërdrejt ose të tërthorazi me viktimën apo pjesëtar të familjes së viktimës;
- largon dhunuesin nga banesa për një afat kohor të caktuar me urdhër gjykatë dhe e pengon të rihyjë në banesë pa autorizimin e gjykatës;
- pengon dhunuesin që t'i afrohet përtej një distance të caktuar viktimës apo pjesëtarëve të familjes së viktimës;
- ndalon dhunuesin që t'i afrohet shtëpisë, vendit të punës, banesës së familjes së origjinës ose banesës së ardhshme të çiftit ose banesës së personave të tjerë, dhe për më tepër shkollës së fëmijëve apo çdo

vendi tjetër të frekuentuar shpesh nga viktimat, me përjashtim të rasteve kur frekuentimi bëhet për arsye pune;

- vendos viktimat dhe të miturit në qendra strehimi të përkohshme;
- kufizon ose ndalon dhunuesin që të takojë fëmijën e viktimës;
- ndalon dhunuesin që të hyjë ose qëndrojë në banesën e përkohshme ose të përhershme të viktimës, ose në çdo pjesë të banesës, pavarësisht nga të drejtat e zotërimit apo pronësisë që dhunuesi mund të ketë mbi këto objekte;
- urdhëron një person të autorizuar nga gjykata (polic ose përmbaues) që të shoqërojë viktimën ose dhunuesin në banesën e viktimës dhe të mbikëqyrë marrjen e sendeve personale;
- urdhëron punonjësit e policisë që të sekuestrojnë çdo armë në zotërim të dhunuesit dhe të gjetur gjatë kontrollove të policisë, ose urdhëron dhunuesin që të dorëzojë çdo armë në zotërim të tij ose të saj.

Përveç sa më sipër, një urdhër mbrojtjeje gjithashtu mund të:

- urdhërojë dhunuesin që të lejojë viktimën të zotërojë banesën në përdorim të përbashkët ose pjesë të saja;
- urdhërojë dhunuesin që të paguajë qiranë për banesën e përhershme ose të përkohshme të viktimës si dhe të paguajë detyrime financiare për viktimën, fëmijën, ose pjesëtarë të tjerë të familjes në ngarkim të viktimës;
- kalojë kujdesin e përkohshëm të fëmijëve të viktimës dhe përkohësisht t'i heqë dhunuesit të drejtat prindërore;
- vendosë dhe urdhërojë ndërhyrjen e shërbimeve sociale publike ose private të vendbanimit ose të organizatave që kanë si qëllim mbështetjen dhe pritjen e personave të dhunuar në familje;
- urdhërojë dhunuesin që të kryejë një pagesë periodike në favor të personave bashkëjetues të cilët, si pasojë e masës së mësipërme mbeten të privuar nga mjetet e jetesës. Për të siguruar kryerjen e pagesës, gjykata mund të urdhërojë punëdhënësin e dhunuesit që ta transferojë pagesën drejtpërdrejt te përfituesi;
- dërgojë viktimën e dhunës në familje në programe rehabilitimi;
- urdhërojë dhunuesin që të marrë pjesë në programe rehabilitimi.

KUJT DUHET T'I DREJTOHEM PËR NJË URDHËR MBROJTJEJE?

Nëse keni pësuar dhunë nga një anëtar i familjes ose nga dikush me të cilën jeni në një marrëdhënie intime, mund të kërkonit një urdhër mbrojtjeje në ÇDO KOHË në ÇDO GJYKATË CIVILE (seksioni i familjes). Për ta bërë këtë, mund të shkoni në gjykatën e rrethit ku banoni (vendi i banesës së përher-shme), edhe nëse jetoni atje përkohësisht (vendi i banesës së përkohshme), ose në gjykatën e vendit të banesës së përherëshme ose të përkohshme të dhunuesit tuaj.

Orari i gjykatave të rrethit është nga e hëna në të premte, ora 08:00-16:00.

KUSH MUND TË NDIHMOJË PËR TË KËRKUAR URDHRIN E MBROJTJES?

Nëse mësoni se dikush ka nevojë për ndihmë të menjëhershme apo ju vetë jeni në ato kushte, keni mundësinë të trokisni në disa dyer. Mund t'i drejtoheni komisariatit më të afërt të policisë të vendit ku banoni apo kudo që të ndodheni, njësisë tuaj të pushtetit vendor (bashki, komunë), ose qendrës më të afërt shëndetësore të vendit ku banoni apo ndodheni.

Duhet të dini se, pranë çdo bashkie përfaqësuesi i zyrës së shërbimeve sociale shërben si koordinator vendor për dhunën në familje. Ndërmjet të tjerave, koordinatori vendor ka për detyrë të koordinojë një ekip profesionistësh që mbliidhen për të ndjekur nga afër rastin tuaj dhe për të plotësuar nevojat tuaja.³ Koordinatori ju ndihmon jo vetëm të përgatitni dhe paraqitni kërkesat për urdhra mbrojtës, por edhe ju shoqëron në gjykatë, polici apo për shërbime të tjera të domosdoshme për rastin tuaj.⁴ Shembuj të shërbimeve të tjera mund të jenë të tilla si, shoqërimi pranë një vendi të sigurt strehimi në rast se siguria juaj është në rrezik apo shoqërimi pranë qendrës më të afërt shëndetësore ose pranë një mjeku ligjor. Mos kini frikë për të dhënat

³ Ky ekip mund të përbëhet nga përfaqësues të policisë, prokurorisë, gjykatës së rrethit, OJF-ve, të drejtorisë arsimore, drejtorisë së shëndetit publik, shërbimeve sociale pranë bashkive e komunave, zyrës së përbarimit, të prefekturës, zyrës së punësimit, njësisë për mbrojtjen e fëmijëve, nëpunësit vendor të barazisë gjinore pranë njërive vendore, avokatë e psikologë.

⁴ Seksioni II, pika 1 e Vendimit nr. 334, datë 17 shkurt 2011 "Për mekanizmin e bashkërendimit të punës për referimin e rasteve të dhunës në marrëdhëniet familjare dhe mënyrën e procedimit të tij".

tuaja. Ato trajtohen me kujdes dhe fshehtësi nga çdo punonjës apo autoritet që ju vjen në ndihmë.

Nëse në rastin konkret të dëmtuar nga dhuna janë edhe të miturit, në strukturat vendore (bashki dhe komunë) do të gjeni njësi të posaçme të quajtura – Njësitë për Mbrojtjen e Fëmijëve. Mos hezitoni t'i drejtoheni edhe punonjësve të këtyre njësive.

Përveç kësaj, në ndihmë ju vijnë mjaft organizata jofitimprurëse të cilat jo vetëm ofrojnë këshillim, por edhe e referojnë rastin tuaj te autoritetet shtetërore për një ndihmë të shpejtë dhe efikase. Të dhënat e tyre të kontaktit i gjeni edhe në këtë manual (shih Listën e organizatave dhe strehave që punojnë me viktimat e dhunës në familje, fq. 30)

Kushdo nga organet që merr informacion për rastin tuaj ju ndihmon edhe të plotësoni kërkesë-padinë me të cilën i drejtoheni gjykatës në mënyrë që kjo e fundit të lëshojë një urdhër të menjëhershëm mbrojtjeje. Kur kërkesa paraqitet nga vetë policia ose prokurori, dëshira e viktimës për ta tërhequr kërkesën nuk është e vlefshme, dhe procesi do të vazhdojë.

A MUND TË KEM MBROJTJE EDHE NËSE DAL NGA SHTËPIA?

Po. Urdhri i mbrojtjes dhe urdhri i menjëhershëm i mbrojtjes janë të vlefshëm dhe të zbatueshëm në të gjithë Shqipërinë.

KUSH MUND TË KËRKOJË NJË URDHËR MBROJTJEJE?

Urdhri i mbrojtjes dhe urdhri i menjëhershëm i mbrojtjes lëshohen pasi një kërkesë-padi (kërkesë me shkrim) paraqitet në gjykatë.

Kërkesa për urdhër mbrojtjeje mund të paraqitet nga:

- vetë viktimja;
- përfaqësuesi ligjor ose avokati i viktimës;
- policia/prokurori.

Nëse viktimi është i mitur, kërkesën për urdhër mbrojtjeje në emrin e tij mund ta paraqesin:

- prindi ose kujdestari i tij;
- përfaqësuesi ligjor ose avokati i tij;
- të afërmit e tij;
- përfaqësues të zyrës së shërbimeve sociale pranë bashkisë ose komunës, ku ka banimin e përhershëm apo të përkohshëm viktimi, kur ata kanë dijeni mbi dhunën e shkaktuar;
- qendrat dhe shërbimet për mbrojtjen dhe rehabilitimin e viktimave të dhunës në familje të njohura/licencuara nga Ministria e Punës, Çështjeve Sociale dhe Shanseve të Barabarta;
- policia apo prokuroria;
- personat ligjërisht përgjegjës për të miturin.

Kërkesa për urdhër të menjëhershëm mbrojtjeje mund të paraqitet nga:

- viktimi;
- përfaqësuesi ligjor ose avokati i viktimës;
- policia/prokurori;
- një pjesëtar i familjes së viktimës;
- përfaqësues të zyrës së shërbimeve sociale pranë bashkisë ose komunës, ku viktimi ka banim të përhershëm apo të përkohshëm, të cilët kanë dijeni mbi incidentet e dhunës në familje që kanë ndodhur
- qendra dhe shërbime për mbrojtjen e viktimave të dhunës në familje të përmendura më lart.

ÇFARË INFORMACIONI DUHET TË PËRFSHIJ NË KËRKESË-PADI?

Një kërkesë-padi për urdhër mbrojtjeje ose urdhër të menjëhershëm mbrojtjeje duhet të përmbajë:

- emrin tuaj (kërkuesi) dhe të dhunuesit tuaj (i padituri);
- natyrën e kërkesës (faktin që po kërkoni një urdhër mbrojtjeje);
- lidhjen mes jush dhe dhunuesit (bashkëshortë, ish-bashkëshortë, nënë-bir, vjehërr-nuse);
- faktet (dhunën e ushtruar ndaj jush);
- pse keni frikë për mirëqenien tuaj;
- masat mbrojtëse të posaçme që po kërkoni;
- nënshkrimin tuaj (të kërkuesit).

Në shtojcat C, D dhe E, mund të gjeni formularë të gatshëm për të kërkuar urdhër mbrojtjeje, urdhër të menjëhershëm mbrojtjeje, si edhe modifikim për një urdhër mbrojtjeje.

ÇFARË MUND TË MË KËRKOHET TJETËR NGA ATA QË MË VIJNË NË NDIHMË?

Në raste emergjente koordinatori vendor së bashku me punonjës të policisë mund të zhvillojë një intervistë me ju, me dhunuesin dhe anëtarë të tjerë të familjes, për të dokumentuar faktet. Nëse është e nevojshme, ata mund t'ju shoqërojnë sa më shpejt në institucionet e shëndetit parësor apo në një vend të sigurt ku të ndiheni i/e mbrojtur.

SA KOHË DUHET PËR TË MARRË NJË URDHËR MBROJTJEJE?

Një kërkesë për urdhër mbrojtjeje mund të paraqitet në gjykatë në çdo kohë. Pasi paraqitet një kërkesë, gjykata ka 15 ditë kohë për të caktuar një seancë dëgjimore për të vendosur nëse do të lëshohet urdhri i mbrojtjes.

Kur paraqitet një kërkesë për urdhër të menjëhershëm mbrojtjeje për një të mitur, gjykata vendos brenda 24 orëve nga paraqitja e saj. Atëherë kur kërkesa ka të bëjë me një person që nuk është i mitur, gjykata vendos brenda 48 orëve. Nëse urdhri i menjëhershëm i mbrojtjes lëshohet, gjykata duhet të caktojë një seancë dëgjimore brenda 20 ditësh nga lëshimi dhe të vendosë nëse do ta zëvendësojë me një urdhër mbrojtjeje të zakonshëm ose jo.

Të paditurit do t'i kërkohet të jetë i pranishëm në seancë, por nëse ai ose ajo nuk paraqitet, seanca do të vazhdojë normalisht për sa kohë i padituri është njoftuar. Mosfunksionimi i sistemit postar nuk përbën arsye për të shtyrë seancën dëgjimore.

A MË DUHET TË SHKOJ NË GJYKATË PËR TË NXJERRË NJË URDHËR MBROJTJEJE?

Po. Përpara gjykatës ju do të njiheni si paditësi, ndërsa dhunuesi do të njihet si i padituri.

Gjykata duhet t'ju japë juve gjithmonë dy kopje të vendimit origjinal mbi urdhrin e mbrojtjes, (qoftë ky urdhër mbrojtjeje apo urdhër i menjëhershëm mbrojtjeje). Një kopje mbajeni për përdorim personal, ndërsa një kopje mbajeni për t'ia paraqitur policisë nëse do të jetë e nevojshme.

Nëse ju ose avokati juaj nuk paraqiteni në seancën gjyqësore, pa komunikuar arsyet e mungesës suaj, procedimi pushohet. Ju mund ta rinisni atë, duke paraqitur sërish të njëjtën kërkesë ose një kërkesë tjetër.

A MUND T'I MBROJË URDHRI I MBROJTJES FËMIJËT E MI?

Po. Ju mund të kërkonit që urdhri i mbrojtjes ose urdhri i menjëhershëm i mbrojtjes të jetë i zbatueshëm edhe për fëmijët tuaj. Gjyqtari mund ta urdhërojë dhunuesin që të qëndrojë larg shkollës së fëmijëve, larg shtëpisë së familjes dhe larg çdo vendi tjetër ku ju dhe fëmijët tuaj mund të jeni në rrezik. Gjithashtu, gjykatësi mund të kufizojë ose të ndalojë të drejtën e dhunuesit për të parë fëmijët. Me anë të një urdhri mbrojtjeje, gjyqtari mund t'ju japë edhe kujdestari të përkohshme të fëmijëve.

A ËSHTË E MUNDUR QË URDHRI I MBROJTJES TA DETYROJË DHUNUESIN TË PAGUAJË MBËSHTETJE FINANCIARE PËR VIKTIMËN OSE FËMIJËN?

Po, ju mund të kërkonit që mbështetja financiare për fëmijën të përfshihet në urdhrin e mbrojtjes (por jo në urdhrin e menjëhershëm të mbrojtjes). Dhunuesi mund të paguajë edhe detyrime financiare për ju ose për anëtarë të tjerë të familjes që janë në ngarkimin tuaj.

Gjithashtu, gjyqtari mund t'ju caktojë përkohësisht si zotëruesin e vetëm të banesës familjare, pavarësisht se kush është pronari apo emri i kujt është në kontratën e qirasë. Gjyqtari gjithashtu mund ta detyrojë dhunuesin që të paguajë qiranë për banesën tuaj të përkohshme apo të përhershme.

Dhunuesi mund ta humbë përgjegjësinë prindërore me anë të një vendimi gjyqësor nëse dënohet si autor ose bashkëpunëtor në një vepër penale ndaj të fëmijës ose si bashkëpunëtor me vetë fëmijën për kryerjen e një vepre penale.⁵

5- Nenet 43/a dhe 30 të Ligjit nr.7895, datë 27 janar 1995 "Kodi Penal i Republikës së Shqipërisë", i ndryshuar.

NËSE KËRKOJ NJË URDHËR MBROJTJEJE, A DO TË SHKOJË DHUNUESI NË BURG?

Jo. Një urdhër mbrojtjeje është një veprim civil, jo penal. Ai ligjërisht e ndalon dhunuesin që t'ju afrohet. Qëllimi i urdhrit është që të parandalojë dhunën e mëtejshme në familje, dhe të parandalojë lëndimin tuaj dhe të fëmijëve tuaj. Për sa kohë dhunuesi juaj nuk e shkel urdhrin apo përballet me akuza penale, ai apo ajo nuk do të arrestohet.

NËSE MARR NJË URDHËR MBROJTJEJE, A MUND TË NIS EDHE PROCEDIM PENAL KUNDËR DHUNUESIT TIM?

Po, mundeni. Lëshimi i urdhrit mbrojtës apo i urdhrit të menjëher-shëm të mbrojtjes nuk ju pengon që gjithashtu të bëni edhe kallëzim penal kur:

- dhunuesi, edhe pse në marrëdhënie familjare ose bashkëjetese me ju, ju shkakton me dashje plagosje të rëndë;⁶
- bashkëshorti apo bashkëjetuesi juaj kryen marrëdhënie seksuale me ju pa pëlqimin tuaj;⁷
- dhunuesi kryen vepra të turpshme me të mitur nën katërmëdhjetë vjeç, me të cilët ka marrëdhënie familjare;⁸
- dhunuesi, edhe pse në marrëdhënie familjare ose bashkëjetese me ju, ju shtyn për të ushtruar prostitucion;⁹
- dhunuesi ju kërcënon ose ngacmon me anë të veprimeve të përsëritura me qëllim që t'ju shkaktojë një gjendje të vazhdueshme dhe të rëndë ankthi apo frike, duke vënë në rrezik kështu sigurinë tuaj, të një të afërmi apo të një personi, me të cilin keni lidhje shpirtërore, apo edhe për t'ju detyruar të ndryshoni mënyrën tuaj të jetesës (nëse kjo përndjekje kryhet ndaj personave vulnerabël, si grave shtatzëna personave të pazotë për t'u mbrojtur, apo të miturve dënimi është edhe me i rëndë për dhunuesin);¹⁰

6- Neni 88 i Ligjit nr.7895, datë 27 janar 1995 "Kodi Penal i Republikës së Shqipërisë", i ndryshuar.

7- Po aty, neni 102.

8- Po aty, neni 108, paragrafi 2.

9- Po aty, neni 114.

10- Po aty, neni 121/a.

- i mituri është keqtrajtuar fizikisht ose psikologjikisht nga prindërit, motra, vëllai, gjyshi, gjyshja, kujdestari ligjor apo personi që është i detyruar të kujtideset për të;¹¹
- dhunuesi, edhe pse në marrëdhënie familjare ose bashkëjetese me ju, ju rreh apo kryen veprime të tjera të dhunshme, që sjellin si pasojë cenimin e integritetit tuaj fizik, psiko-social dhe ekonomik;
- dhunuesi, edhe pse në marrëdhënie familjare ose bashkëjetese me ju, ju kanos seriozisht për vrasje¹² ose ju shkakton plagosje të rëndë me pasojë cenimin e integritetit tuaj fizik, psiko-social dhe ekonomik;
- dhunuesi, edhe pse në marrëdhënie familjare ose bashkëjetese me ju, ju shkakton me dashje plagosje, duke sjellë si pasojë paaftësinë tuaj të përkohshme për punë më tepër se nëntë ditë;
- dhunuesi i kryen veprimet e mësipërme - rrahjen, kanosjen, plagosjen dhe veprimet e tjera të dhunshme - në praninë e fëmijëve;¹³
- partneri apo bashkëshorti ju shtrëngon ose pengon për të filluar apo vazhduar bashkëjetesën me të;
- partneri apo bashkëshorti ju shtrëngon për të lidhur ose zgjidhur martesën me të;
- kur dikush ju kërkon të shkoni jashtë Shqipërisë për t'ju detyruar të lidhni martesë.¹⁴

Në secilin prej rasteve të përmendura mund të kontaktoni me policinë për të denoncuar rastin tuaj në numrin **129** ose duke u drejtuar pranë komisarariatit më të afërt të policisë.

Pas denoncimit tuaj ndaj dhunuesit mund të fillojë një procedim penal. Duhet të dini se, edhe nëse procedimi penal ndërpritet (për shkak se ju e tërhiqni denoncimin apo organet proceduese e pushojnë çështjen), kjo nuk ju ndalon juve që të kërkoni një urdhër civil mbrojtjeje. Procedimet penale dhe civile janë të ndara nga njëri-tjetri. Kjo do të thotë që, për shembull, ju përsëri mund të nxirni një urdhër mbrojtjeje edhe nëse i padituri shpallet i pafajshëm nga gjykata penale. Në mënyrë të ngjashme, ju mund të bëni kallëzim penal edhe nëse nuk ju jepet një urdhër mbrojtjeje. Me pak fjalë, mund të ndërmerri secilën nga këto dy masa, ose të dyja bashkë.

11- Po aty, neni 124/b, paragrafi 1, i Ligjit nr.7895, datë 27 janar 1995 "Kodi Penal i Republikës së Shqipërisë", i ndryshuar.

12- Sipas Kodit Penal, dënohen rëndë si vrasja edhe shkaktimi i vetëvrasjes së personit i cili është në marrëdhënie familjare ose bashkëjetuese me dhunuesin. Shih nenet 79/c dhe 99 të Kodit.

13- Po aty, neni 130/a.

14- Po aty, neni 130.

ÇFARË MUND TË BËJË DHUNUESI IM KUNDËR NJË URDHRI MBROJTJEJE?

Nëse i padituri nuk është dakord me urdhrin, ai mund të bëjë ankim në gjykatë. Afati i ankimit të një urdhri mbrojtjeje është 15 ditë. Afati i ankimit të një urdhri të menjëhershëm mbrojtjeje është 5 ditë.

Ankimi nuk ndikon mbi zbatimin e urdhrin i cili hyn në fuqi dhe zbatohet menjëherë. Kjo do të thotë që, në pritje të apelimit (edhe përpara se të vendoset), dhunuesi juaj përsëri duhet të respektojë masat kufizuese të përcaktuara në urdhër.

PËR SA KOHË ËSHTË I VLEFSHËM NJË URDHËR MBROJTJEJE?

Kohëzgjatja e një urdhri mbrojtjeje vendoset nga gjykata, në maksimum deri në 12 muaj. Ky afat mund të zgjatet, por për këtë duhet të aplikoni të paktën 15 ditë përpara se urdhri të skadojë. Gjykata vendos edhe për kohëzgjatjen e urdhrin të menjëhershëm të mbrojtjes.

A ËSHTË URDHRI I MBROJTJES I VLEFSHËM JASHTË QYTETIT, KOMUNËS APO BASHKISË KU JETOJ UNË?

Po, është. urdhri i mbrojtjes dhe urdhri i menjëhershëm i mbrojtjes janë të vlefshëm dhe të zbatueshëm në të gjithë Shqipërinë.

NËSE NJË URDHRI MBROJTJEJE PO I MBARON AFATI, A MUND TË ZGJATET?

Po, mundeni. Të paktën 15 ditë përpara skadimit të urdhrin të mbrojtjes, ju ose një person i autorizuar nga ju mund të shkoni në gjykatë dhe të kërkoni vazhdimin e urdhrin. Gjykata merr në shqyrtim kërkesën tuaj dhe urdhëron vazhdimin e urdhrin të mbrojtjes, nëse rrethanat që kishin përcaktuar fillimisht lëshimin e tij vazhdojnë ende. Vendimi i gjykatës për të pranuar ose mohuar kërkesën tuaj mund të varet nga fakti nëse ju jeni kërcënuar, lënduar apo në rrezik dhe nëse urdhri i mbrojtjes është shkelur ose jo.

A MUND TË KËRKOJ NDIHMË NË LIDHJE ME APLIKIMIN PËR NJË URDHËR MBROJTJEJE?

Për hartimin e kërkesës për urdhrin e mbrojtjes dhe atë të menjëhershëm të mbrojtjes mund të ndihmoheni nga disa persona.

Një avokat pa pagesë mund ta përgatisë kërkesën dhe ta paraqesë atë. Për të identifikuar një avokat pa pagesë ju vjen në ndihmë edhe Komisioni Shtetëror i Ndihmës Juridike pranë Ministrisë së Drejtësisë.

Nëse jo, paditësi mund ta paraqesë kërkesën me anë të formularëve të gatshëm (shih shtojcat C, D dhe E) ose ta shkruajë me dorë në mënyrë të pastër dhe lehtësisht të lexueshme.

Pyesni nëse ka ndonjë organizatë jofitimprurëse në zonën tuaj, e cila ndihmon njerëzit që të aplikojnë vetë (shih shtojcën A).

SA PARA DO TË KUSHTOJË KËRKESA PËR NJË URDHËR MBROJTJEJE?

Gjykata nuk ngarkon asnjë tarifë për paraqitjen e kërkesës për urdhër mbrojtjeje. Nëse kërkesa plotësohet, tarifat i ngarkohen të paditurit. Po kështu, ju përjashtoheni edhe nga detyrimet e shërbimit e përmbarimit kur ai është shtetëror.

KUR HYN NË FUQI URDHRI I MBROJTJES?

Vendimi gjyqësor që lëshon një urdhër të menjëhershëm mbrojtjeje ose një urdhër mbrojtjeje përbën një titull ekzekutiv që nga çasti kur shpallet nga gjykata dhe do të zbatohet menjëherë nga përmbaruesit, policia, autoritetet e pushtetit vendor, dhe dhunuesi.

SI MUND TË VËRTETOJ QË JAM VIKTIMË E DHUNËS NË FAMILJE?

Është shumë e rëndësishme që të regjistroni provat. Provat mund të jenë fotografi të plagëve, dokumente të mëparshme gjyqësore, si p.sh., vendime për lëshim të urdhrave të mbrojtjes, ose urdhra-arresti të më-

parshëm ose kartela mjekësore. Provat ndihmojnë gjykatën që të marrë një vendim të favorshëm në lidhje me lëshimin e urdhrit të mbrojtjes. Gjithashtu, ato e ndihmojnë prokurorin që të dënojë një të pandehur në një çështje penale, në rast se ju vendosni të bëni një kallëzim penal. Për të regjistruar provat, ju mund të:

- mbani një ditar me datat dhe ngjarjet që kanë ndodhur dhe kush ka qenë dëshmitar (shih shtojcën H);
- bëni fotografi të plagëve, dhe vendosni emrin tuaj dhe datën në fotografi;
- kur ju jepet trajtim mjekësor për plagë të shkaktuara nga dhuna në familje, sigurohuni që t'i thoni mjekut që të shkruajë ato që kanë ndodhur, duke dhënë edhe emrin e dhunuesit;
- mbani kopje të të gjitha dokumenteve gjyqësore. Mbani gjithmonë me vete një kopje të urdhrit të menjëhershëm të mbrojtjes ose të urdhrit të mbrojtjes;
- sa herë që të flisni me policinë, kërkoni nga punonjësit e policisë që t'ju tregojnë dokumentet e identifikimit, merrni emrat, numrat e telefonit, komisariatit e policisë dhe informacione të tjera kontakti;
- kur denonconi një incident, sigurohuni që të dini nëse policët kanë dorëzuar ose jo një proces-verbal. Nëse po, merrni një kopje të raportit të policisë (ose të paktën merrni numrin e proces-verbalit). Sigurohuni që të kuptoni nëse duhet të ndërmerrni hapa të mëtejshëm;
- nëse merrni letra kërcënuese ose bezdisëse nga dhunuesi, mos i hidhni. Bëni një kopje dhe origjinalin jepjani policisë.

ÇFARË PROVASH MUND TË PARAQITEN NË SEANCËN DËGJIMORE GJYQËSORE?

Në seancën dëgjimore për urdhrin e menjëhershëm të mbrojtjes, gjykata mund të marrë në konsideratë si prova deklarata të dëshmi-

tarëve, raporte policore, raporte mjekësore, akt-ekspertime, ekzaminime dhe pohime/shpjegime të palëve, dokumente të tjera të lëshuara nga punonjësit social të departamentit të shërbimeve sociale, dokumente të lëshuara nga persona juridikë. Duke qenë se urdhrin po e kërkon ju, ju duhet të shkoni e t'i tregoni gjykatës që abuzimi ka ndodhur vërtet. Kjo është arsyeja pse është e rëndësishme që të keni të paktën disa nga provat e renditura më lart. Pasi ta keni bërë këtë, i padituri do të përpiqet që ta bindë gjyqtarin që dhuna nuk ka ndodhur asnjëherë.

KUSH MUND TË DËSHMOJË NË SEANCË?

Gjatë shqyrtimit të kërkesës, gjykata mund të dëgjojë dëshminë e personave të mëposhtëm:

- viktimën, përfaqësuesin ligjor ose avokatin e saj/tij;
- dhunuesin, përfaqësuesin ligjor ose avokatin e tij/saj;
- prokurorin, nëse ky ka paraqitur kërkesën;
- përfaqësuesin e zyrës së shërbimeve sociale pranë bashkisë ose komunës së banesës së përkohshme ose të përhershme të paditësit, kur paditësi është i mitur ose nuk ka zotësi për të vepruar, ose kur dhuna familjare ndikon mbi këto kategori/persona;
- punonjësit e qendrave shëndetësore të cilët kanë asistuar viktimën pas ushtrimit të dhunës mbi të;
- çdo dëshmitar tjetër i vlerësuar si i domosdoshëm nga gjykata.

SI MUND TA NDRYSHOJ APO TA ANULOJ URDHRIN?

E vetmja mënyrë për ta modifikuar ose ndërprerë urdhrin është që të paraqisni një ankim. Sjellja e palëve ose ndonjë marrëveshje e supozuar midis tyre nuk mund ta ndryshojë urdhrin e gjykatës.

Viktima, avokati i viktimës ose prokurori, kur ky i fundit ka plotësuar kërkesën, mund të paraqesë një kërkesë për ndërprerjen ose ndryshimin e urdhrin vetëm kur ka një ndryshim “rrenjësor” të rrethanave. Gjykata vendos për kërkesën në bazë të një seance dëgjimore. Kërkesa vetë nuk e pezullon urdhrin e mbrojtjes, i cili vazhdon të mbetet në fuqi.

Pas seancës, gjykata mund ta mbajë urdhrin e mbrojtjes të pandryshuar, ta ndryshojë nëse rrethanat kanë ndryshuar thellësisht, ose ta ndërpresë nëse masat mbrojtëse nuk janë më të nevojshme.

KUSH NJOFTOHET PËR URDHRIN E MBROJTJES?

Pas lëshimit të urdhrin të mbrojtjes, urdhri hyn në fuqi menjëherë dhe zbatimi i tij fillon pavarësisht nëse i padituri është njoftuar ose jo. I padituri që nuk paraqitet duhet të njoftohet menjëherë mbi urdhrin. Brenda 24 orëve, gjykata u dërgon kopje të urdhrin të mbrojtjes: viktimës dhe personave të tjerë të përmendur në urdhrin e mbrojtjes; prokurorit, kur ky ka paraqitur kërkesën; zyrës së shërbimeve sociale pranë bashkisë ose komunës ku viktimja, ose personat e tjerë të përmendur në urdhrin e mbrojtjes, që kanë banim të përkohshëm ose të përhershëm; komisariatit të policisë së vendndodhjes ku viktimja ose personat e tjerë të përmendur në urdhrin e mbrojtjes që kanë banim të përkohshëm ose të përhershëm. Kur bëhet fjalë për urdhrin e menjëhershëm i mbrojtjes, përveç autoriteteve të përmendura me sipër, kopja e tij i dërgohet edhe zyrave përmbartimore të vendit ku do të ekzekutohet urdhri i menjëhershëm i mbrojtjes.

ÇFARË DUHET TË BËJ UNË NËSE DHUNUESI THYEN URDHRIN E MBROJTJES?

Zbatimi i detyruar i urdhrin të gjykatës kryhet nga shërbimet e përmbartimit. Nëse i padituri refuzon të bindet, autoritetet (policia, përmbartuesit) do të vazhdojnë me ekzekutim të detyruar.

Shkelje të urdhrin përbën çdo gjë që ndalohet nga kushtet e urdhrin të mbrojtjes ose të urdhrin të menjëhershëm të mbrojtjes. Nëse dhunuesi juaj shkel urdhrin ose nëse besoni se mund të jeni në rrezik, njoftoni menjëherë policinë ose koordinatoret vendorë pranë bashkisë suaj.

Çdo veprim i dhunuesit i kryer në kundërshtim me detyrat që ka lënë gjykata, në vendimin e saj për lëshimin e urdhrin mbrojtës ndëshkohet penalisht. Dhunuesi mund të dënohet me heqje lirie deri në dy vjet.¹⁵ Gjithashtu, nëse gjatë ose pas dhënies së urdhrin mbrojtjes

15- Neni 321 i Ligjit nr. 7895, datë 27 janar 1995 "Kodi Penal i Republikës së Shqipërisë", i ndryshuar.

dhunuesi kryen një vepër tjetër penale, kjo do të konsiderohet një rrethanë që do ta rëndojë dënimin për atë vepër.¹⁶

Disa shembuj të thyerjes së urdhrin janë:

- telefonon në shtëpi ose punë;
- vjen në shtëpi;
- viziton fëmijët në shkollë;
- kërcënon;
- dëmton pronën;
- përdor dhunë fizike.

Mos harroni të mbani gjithmonë me vete një kopje të urdhrin të mbrojtjes ose të urdhrin të menjëhershëm të mbrojtjes. Kur të denonconi shkeljen tregojani urdhrin policisë. Policia duhet ta regjistrojë faktin në një raport të shkruar, dhe t'ju japë një kopje të raportit me numrin e rastit tuaj. Ky numër ju ndihmon para gjykatës për të provuar abuzimin që është ushtruar ndaj jush, të cilin e keni raportuar në polici.

Është e rëndësishme që të gjitha shkeljet t'i raportohen policisë, edhe pse në dukje mund të jenë të vogla. Nëse policia është në dijeni të një sërë shkeljesh të vogla, kjo e ndihmon të ndërtojë një panoramë të asaj që po ndodh. Një incident i izoluar mund të mos duket aq serioz sa për të ndërmarrë ndonjë veprim, por shumë incidente të ngjashme, me kalimin e kohës, mund të kenë një efekt serioz mbi ju. Regjistrimi çdo shkelje dhe gjithashtu kontakti me avokatin tuaj, koordinatorët vendorë në bashki ose qendrën e grave nëse urdhri shkelet.

Nëse, duke shkelur urdhrin, dhunuesi ka kryer një vepër penale, justifikimi se nuk mund ta kontrollonte veten nuk mund të merret parasysh në mbrojtje të dhunuesit, deri atëherë kur personi diagnostikohet vërtetë me sëmundje mendore. Sidoqoftë, kjo mund të përdoret për të përcaktuar vetëm shkallën e dënimit, por jo fajin. Nëse ka një procedim penal, as të qenit i dehur ose nën efektin e drogës nuk mund të merret parasysh në mbrojtje të dhunuesit. Nëse dhunuesi dehet me

16 - Neni 50 (e/1) i Ligjit nr. 7895, datë 27 janar 1995 "Kodi Penal i Republikës së Shqipërisë", i ndryshuar.

qëllim, kjo është një rrethanë rënduese. Fakti që dhuna është drejtuar brenda familjes, kundër një fëmije, gruaje shtatzënë ose një personi të pafuqishëm duhet ta bëjë ndëshkimin më të ashpër.¹⁷

A DO TË MË MBROJË MUA URDHRI I MBROJTJES?

Jo domosdoshmërisht. Studime në vende të tjera tregojnë që urdhrat e mbrojtjes reduktojnë, por nuk eliminojnë, rrezikun e dhunës së mëtejshme. Disa dhunues i respektojnë këto urdhra, të tjerë jo. Në disa raste, kërkesa për një urdhër mbrojtjeje mund t'ju vendosë juve në rrezik edhe më të madh. Është mirë që të konsideroni mundësinë për të lëvizur në një strehë për viktimat e dhunës në familje ose në shtëpinë e një miku të panjohur nga dhunuesi. Por nëse nuk largoheni nga partneri abuzues, mund të jetë jashtëzakonshmit e rrezikshme për një kohë afatgjatë, pasi dhuna në familje shpesh përshkallëzohet. Besojini instinktit tuaj dhe bëni ç'është e mundur për të mbrojtur veten dhe për të qëndruar jashtë rrezikut.

A DUHET T'I THEM PUNËDHËNËSIT TIM PËR URDHRIN E MBROJTJES APO PËR URDHRIN E MENJËHERSHËM TË MBROJTJES?

Kjo është në dorën tuaj për ta vendosur. Ekzistojnë arsye të forta për ta njoftuar punëdhënësin tuaj. Për shembull, një kolegu juaj i paimformuar mund t'i japë dhunuesit informacion personal mbi ju, që ju nuk doni që ai ta mësojë. Ndoshta mund të jeni i/e shqetësuar se do të humbisni vendin e punës nëse e vini punëdhënësin në dijeni të rrethanave tuaja. Punëdhënësit, gjithsesi, nuk duhet t'ju pushojnë nga puna thjesht sepse jeni viktimë e dhunës në familje. Dhe nëse shefat tuaj janë në dijeni të rrezikut të mundshëm, ata do të jenë më të aftë që t'ju ndihmojnë ju dhe kolegët tuaj për t'ju mbrojtur. Për shembull, personeli i sigurimit të vendit të punës mund të paralajmërohet që të mbajë sytë hapur për dhunuesin - dhe t'ju njoftojë nëse ai ose ajo afrohet në ndërtesë.

17- Neni 50 (e) dhe (h) i Ligjit nr. 7895, datë 27 janar 1995 "Kodi Penal i Republikës së Shqipërisë", i ndryshuar.

KUJT TJETËR MUND T'I DREJTOHEM PËR NDIHMË DHE PËRKRAHJE?

Ekzistojnë një numër organizatash jofitimprurëse të cilat punojnë për të drejtat e grave dhe ofrojnë ndihmë për viktimat e dhunës në familje. Disa prej tyre punojnë edhe në rrjete të koordinuara mes tyre, duke referuar rastet e viktimave të dhunës në familje. P.sh. pesë organizata jofitimprurëse janë bashkuar në “Rrjetin kundër dhunës gjinore dhe trafikimit”. Ato operojë duke patur si parim bazë sigurinë e viktimës, ndërkohë që shkëmbejnë rregullisht informacion për rastet e trajtuara nga secila. Kështu, ju keni më shumë mundësi për të marrë ndihmë për rastin tuaj.

Mund të gjeni një listë të këtyre organizatave në shtojcën A.

Përveç ndihmës e këshillimit që mund të merrni nga autoritetet apo organizatat, mbani parasysh se për strehimin e përkohshëm dhe rehabilitimin tuaj dhe të fëmijëve funksionon edhe një Strehëz Kombëtare.

SHTOJCA A**LISTA E ORGANIZATAVE DHE STREHAVE QË PUNOJNË ME VIKTIMAT
E DHUNËS NË FAMILJE DHE NUMRAT FALAS TË LINJAVE NDIHMËSE****ORGANIZATA JOFITIMPRURËSE**

Rrjeti kundër dhunës gjinore dhe trafikimit
(4) 2233408

Tiranë**Shoqata "Refleksione"**

Adresa: Rr. e Elbasanit, Pallatet "Fratari",
Tërshana 2, Kati i I-rë,
Kutia Postare 2412/1
Tiranë
Tel./faks: 04 2 340434
E-mail: refleksione@icc-al.org

Qendra e Këshillimit për Gra dhe Vajza

Adresa: Rr. "Sami Frashëri", Pall.9, Shk.5,
Kutia Postare 2416/1
Tiranë
Tel.: 04 2 233408
E-mail: qkgv@albn.net

Qendra për Nisma Ligjore Qytetare

Adresa: Rr. "Vaso Pasha", Pall.12, Shk.1, Ap.1,
Tiranë
Tel./faks: 04 2 259795
E-mail: avokatore@albmail.com aurboz@yahoo.com

Qendra e të Drejtave të Njeriut në Demokraci

Adresa: Rr. Siri Kodra, Pall. 23, Shk. 1, Ap.12
Tiranë
Tel./faks: 04 2 400712
E-mail: qdnd@albaniaonline.net info@hrdc.al

Qendra Aleanca Gjinore për Zhvillim

Adresa: Rr. Abdyl Frashëri, Pall 10
Tiranë
Tel./faks: 04 2 255514
E-mail: gadc@gadc.org.al

Të ndryshëm dhe të barabartë

Adresa: Rr. Milto Tutulani, Pall. Alb-Milenium, Shk. 6, Ap.30-34

Tel.: 04 2221892

E-mail: different&equal@icc-al.org

Durrës**Qendra Sociale për Gra dhe Vajza**

Adresa: Lagjja 11, Rr. "Baki Çelmeta" (pranë Restorantit "Pranvera"), Durrës

Tel./faks: 052 2 223815

E-mail: shoqatagrave@yahoo.com

Elbasan**Forumi i Gruas Elbasan**

Adresa: Lagjja "5 Maji", Rr. "Fetah Ekmeciu", Pall.450/1, Elbasan

Tel./Faks: 054 2 5 5509, 054 2 540051

E-mail: forumi_gruaselbasan@yahoo.com

"Tjetër Vizion"

Adresa: Lagjja Aqif Pasha, Rr. Ali Arapi, Nr.19 Elbasan

Tel./faks: 054 2 252919

E-mail: tjetervizion@gmail.com

Shkodër**Gruaja te Gruaja**

Adresa: Rr. "Marlin Barleti", sipër Kristalit, përballë Kinemasë Millenium

Shkodër

Tel.: 022 24 1154, 022 24 5234

E-mail: gruajatekgruaja@gmail.com

Qendra e Gruas "Hapat e Lehtë"

Adresa: Rr. "Branko Kadia",

Lagjja "3 Heronjtë", Nr. 57,

Shkodër

Tel.: 022 44022

E-mail: qendragruashk@yahoo.com

"The Door"

Adresa: Lagjja "Naim Gjylbegu"

Rruga "Bujar Bishanaku"

Shkodër

Tel.: 022 2 43729

E-mail: thedoor@infothedoor.com

Berat**Qendra e Gruas "Kristal"**

Adresa: Pallati i Kulturës "Margarita Tutulani"

Berat

Tel.: 032 31 004

E-mail: qkgv@yahoo.com

Ndihmë Sociale Gruas Kryefamiljare

Adresa: Lagjja "Llukan Prifti"

Kuçovë

Celular 0692296445

E-mail: teftansgk@yahoo.com

Korçë**Gruaja Korçare**

Adresa: Bulevardi "Republika", Pall. 3, A.1,

Korçë

Tel.: 082 43 563

E-mail: korcawomen@yahoo.com

Pogradec**Shoqata 'Unë Gruaja'**

Adresa: Rr. Reshit Collaku, Lagjja 1,

Pogradec

Tel.: 083888140

E-mail: une_grujaja@yahoo.com

STREHA PËR GRATË

Qendra Kombëtare për Trajtimin dhe Rehabilitimin e Viktimave të Dhunës në Familje

Tiranë

Strehëza për Gra dhe Vajza
Tiranë
Tel.: 04 2261885

Vlorë

Qendra "Vatra"
Adresa: Lagjja "Isa Boletini", Rr."Nermin Vlora Falacki"
Pall. 13, Shk. 1, Kati 3, Vlorë
Tel./faks: 033 2 224078
E-mail: qvatra@icc-al.org, qvatra@abcom-al.com,
info@qendravatra.org.al

Gjirokastrë

Qendra Komunitare, Gjirokastrë
Adresa: Lagjja "18 Shtatori"
Pranë Universitetit "Eqrem Çabej",
Gjirokastrë
Tel.: 08468866
Celular: 0692059427
E-mail: idrizi_bardha@yahoo.com

NUMRAT FALAS TË LINJAVE NDIHMËSE:

Ndihmë nga Policia
129

Telefoni i ndihmës për fëmijë
116

Numri i gjelbër i Bashkisë Tiranë
(për dhunën në familje)
0800 99 88

SHTOJCA B**LIGJ****Nr.9669, datë 18.12.2006****PËR MASA NDAJ DHUNËS NË MARRËDHËNIET FAMILJARE¹**

*Në mbështetje të neneve 78 dhe 83 pika 1 të Kushtetutës,
me propozimin e 20 mijë zgjedhësve,*

**KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË
VENDOSI:**

**KREU I
DISPOZITA TË PËRGJITHSHME**

*Neni 1
Qëllimi*

Ky ligj ka për qëllim:

1. Parandalimin dhe reduktimin e dhunës në familje në të gjitha format e saj, me anë të masave të përshtatshme ligjore.
2. Garantimin e mbrojtjes me masa ligjore të pjesëtarëve të familjes, të cilët janë viktimat të dhunës në familje, duke i kushtuar vëmendje të veçantë fëmijëve, të moshuarve dhe personave me aftësi të kufizuara.

*Neni 2
Objekti*

Ky ligj ka si objekt:

- a) krijimin e një rrjeti të koordinuar institucionesh përgjegjëse për mbrojtjen, mbështetjen dhe rehabilitimin e viktimave, lehtësimin e pasojave dhe parandalimin e dhunës në familje;
- b) orientimin e punës për krijimin e strukturave dhe organeve përgjegjëse në nivel qendror dhe vendor për mbështetjen e viktimave dhe parandalimin e dhunës në familje;
- c) fuqizimin e gjyqësorit për marrjen e masave të mbrojtjes ndaj dhunës në familje;
- c) sigurimin/garantimin për viktimat e dhunës në familje të shërbimit të shpejtë, të pakushtueshëm dhe të thjeshtë në përputhje me ligjin, pranë gjykatës apo organeve të tjera kompetente për zbatimin e ligjit.

¹Ndryshuar me ligjet nr. 9914, datë 12 maj 2008 dhe nr. 10329, datë 30 shtator 2010.

Neni 3
Përkufizime

Në kuptim të këtij ligji, përveçse kur parashikohet shprehimisht ndryshe në dispozita të veçanta të tij, me termat e mëposhtëm kuptojmë:

1. “Dhunë” është çdo veprim apo mosveprim i një personi ndaj një personi tjetër, që sjell si pasojë cenim të integritetit fizik, moral, psikologjik, seksual, social, ekonomik.
2. “Dhunë në familje” është çdo akt dhune, sipas pikës 1 të këtij neni, i ushtruar midis personave që janë apo kanë qenë në marrëdhënie familjare.
3. “Pjesëtarë të familjes” janë:
 - a) bashkëshorti/ja ose bashkëjetuesi/ja apo ish-bashkëshorti/ja apo ish partneri/ja bashkëjetues;
 - b) vëllezërit, motrat, gjinia në vijë të drejtë, përfshirë prindërit adoptues dhe fëmijët e adoptuar;
 - c) bashkëshorti/ja ose bashkëjetuesi/ja i personave të parashikuar në shkronjën “b”;
 - c) gjinia në vijë të drejtë, përfshirë edhe prindërit, edhe fëmijët e adoptuar të bashkëshortit/es ose bashkëjetuesit/es;
 - d) vëllezërit dhe motrat e bashkëshortit/es nëse kanë bashkëjetuar gjatë 3 muajve të fundit; dh) fëmijët e bashkëshortëve apo partnerëve bashkëjetues.
4. “Viktimë” është personi mbi të cilin është ushtruar dhuna e përcaktuar në pikën 1 të këtij neni.
5. “Dhunues/e” është personi i paditur për ushtrimin e dhunës në marrëdhëniet familjare përpara organeve kompetente.
6. “Urdhër mbrojtjeje” është urdhri i lëshuar me vendim gjykate, ku parashikohen masat mbrojtëse për viktimën.
7. “Urdhër i menjëhershëm mbrojtjeje” është urdhri i lëshuar përkohësisht me vendim gjykate, i vlefshëm deri në lëshimin e urdhrit të mbrojtjes me vendim gjykate.

Neni 4
Subjektet

Subjektet që mbrohen nga ky ligj janë të gjithë personat e cilësuar në nenin 3 pika 3 të këtij ligji.

KREU II ORGANET PËRGJEGJËSE

Neni 5
Autoritetet përgjegjëse

1. Autoriteti kryesor përgjegjës për zbatimin e këtij ligji është Ministria e Punës, Çështjeve Sociale dhe Shanseve të Barabarta.
2. Autoritete të tjera përgjegjëse të linjës janë:
 - a) njësitë e qeverisjes vendore;
 - b) Ministria e Brendshme;

- c) Ministria e Shëndetësisë;
- ç) Ministria e Drejtësisë;
- d) Ministria e Arsimit dhe Shkencës.

Neni 6

Detyrat e autoritetit kryesor përgjegjës

Autoriteti kryesor përgjegjës ka këto detyra:

- a) hartimin dhe zbatimin e strategjive dhe programeve kombëtare në fushën e mbrojtjes dhe kujdesit ndaj viktimave të dhunës në marrëdhëniet familjare;
- b) financimin ose bashkëfinancimin e projekteve, të cilat kanë për qëllim mbrojtjen dhe konsolidimin e familjes, si dhe kujdesin ndaj viktimave të dhunës në marrëdhëniet familjare;
- c) mbështetjen në ngritjen e strukturave ndihmëse, si dhe të gjithë infrastrukturës së nevojshme, që shërben për një mbështetje dhe plotësim të të gjitha nevojave për personat e dhunuar në marrëdhëniet familjare, përfshi këtu asistencë financiare, si dhe shërbime mjekësore dhe sociale, sipas legjislacionit në fuqi;
- ç) organizimin e kurseve të trajnimit rreth dhunës në familje me punonjësit e shërbimeve sociale, që janë të atashuar pranë çdo njësie vendore, strukturat e Policisë së Rendit dhe me punonjësit e OJF-ve të licencuara për ofrimin e shërbimeve sociale;
- d) mbajtjen e të dhënave statistikore për nivelin e dhunës në familje;
- dh) mbështetjen dhe mbikëqyrjen e krijimit të qendrave të rehabilitimit për viktimat e dhunës në familje;
- e) mbështetjen dhe mbikëqyrjen e krijimit të qendrave të rehabilitimit për shkaktarët e dhunës në marrëdhëniet familjare;
- ë) licencimin e OJF-ve të ndryshme që do të ofrojnë shërbime sociale për viktimat dhe dhunuesit;
- f) marrjen e masave për edukimin e brezit të ri me mendësitë dhe rregullat e sjelljes së mirë, si dhe të ndalimit të dhunës në marrëdhëniet familjare;
- g) marrjen e masave për krijimin e qendrave të rritjes së fëmijëve, ndaj të cilëve është ushtruar dhunë, ose kur prindërit e tyre kryejnë vepra dhune ndaj njëri-tjetrit;
- gj) ngritjen e një qendre kombëtare të shërbimit të përkujdesit shoqëror për viktimat e dhunës në familje.

Neni 7

Detyrat e autoriteteve përgjegjëse të linjës

1. Ministria e Brendshme ka këto detyra:

- a) krijimin e sektorëve të veçantë për parandalimin dhe luftën kundër dhunës në familje pranë drejtorive të policisë;
 - b) trajnimin e efektivave e policisë që do të trajtojnë rastet e dhunës në familje.
2. Ministria e Shëndetësisë ka për detyrë të krijojë kapacitetet e duhura për të ofruar ndihmë mjekësore për dhunën në familje në shërbimet e urgjencës dhe në qendrat shëndetësore në bashki dhe komuna:
- a) për të ofruar në çdo kohë ndihmë mjekësore dhe psikologjike për viktimat e dhunës në familje;

- b) për të bërë në çdo kohë ekzaminimet e nevojshme në institucionet shëndetësore publike përkatëse;
- c) për të evidentuar rastet e dhunës në familje në dokumentacionin përkatës mjekësor të miratuar nga Ministria e Shëndetësisë;
- ç) për të pajisur edhe viktimën me raportin mjekësor përkatës;
- d) për të referuar dhe orientuar viktimën pranë shërbimeve të tjera të mbështetjes dhe mbrojtjes nga dhuna në familje.

3. Ministria e Drejtësisë ka këto detyra:

- a) të trajtojë ekspertët mjeko-ligjorë në njohjen, diagnostikimin, vlerësimin dhe raportimin e dhunës në familje dhe akteve të dhunës ndaj fëmijëve;
- b) të trajtojë përmbaruesit në detyrën e tyre për të ekzekutuar urdhrat e mbrojtjes në mënyrë të menjëhershme, të sigurojë përmbushjen e tyre në përputhje me nenin 23 pika 6, si dhe për të ndërmarrë të gjitha veprimet e duhura;
- c) të financojë mbrojtje ligjore falas, sipas parashikimeve në ligj dhe të sigurojë një numër të caktuar avokatësh të trajnuar, që mund të japin një asistencë të tillë.

3/1. Ministria e Arsimit dhe Shkencës ka këto detyra:

- a) harton programet mësimore për shkollat e mesme dhe të larta për rregullat e sjelljes në familje;
- b) përgatit tekste shkollore dhe materiale të tjera plotë-suese për edukimin e nxënësve dhe/ose studentëve me mendësitë e ndalimit të dhunës në marrëdhëniet familjare.

4. Njësitë e qeverisjes vendore (bashkitë, komunat) kanë këto detyra:

- a) angazhimin në krijimin e strukturave të shërbimit social për rastet e dhunës në familje;
- b) instalimin e një linje telefonike rajonale 24-orëshe, e cila më pas krijon lidhje me njësitë lokale, policinë, urgjencat mjekësore dhe OJF-të, duke vendosur në këtë mënyrë edhe koordinimin mes tyre;
- c) ngritjen e qendrave sociale dhe të rehabilitimit për viktimat dhe dhunuesit, si dhe koordinimin e punës me ato ekzistuese, duke u dhënë përparësi qendrave të specializuara në fushat përkatëse.

Neni 8

Përgjegjësitë e autoriteteve përgjegjëse

1. Autoritetet përgjegjëse kanë për detyrë krijimin e strukturave të posaçme dhe caktimin e personave përgjegjës për zbatimin e këtij ligji. Përmbushja e këtij detyrimi mbikëqyret nga Ministria e Punës, Çështjeve Sociale dhe Shanseve të Barabarta.
2. Autoritetet përgjegjëse kanë detyrimin t'i përgjigjen çdo njoftimi të bërë nga viktimat apo personat e tjerë të treguar në këtë ligj, në rastet e dhunës apo kërcënimit për dhunë ose dhe në rastet e shkeljes së urdhrat të mbrojtjes apo urdhrat të menjëhershëm të mbrojtjes. Ato mbajnë raportin përkatës dhe një kopje ia dorëzojnë viktimës ose shoqëruesit të saj.
3. Autoritetet përgjegjëse përdorin mjetet e arsyeshme për të mbrojtur viktimën dhe për të parandaluar vazhdimin e dhunës me anë të:
 - a) informimit të viktimës apo shoqëruesit të saj për masat që do të merren sipas ligjit në fuqi dhe për institucionet të cilave duhet t'u drejtohet;
 - b) informimit të viktimës apo shoqëruesit të saj në lidhje me shërbimet sociale ekzistuese dhe shoqërimin në qendrat dhe institucionet përkatëse;
 - c) sigurimit të transportit për viktimën dhe shoqëruesin e saj në qendra shërbimesh mjekësore apo sociale;

- ç) vënies në dispozicion të një punonjësi të policisë në rastet e rrezikut për jetën.
4. Nëse ekziston dyshimi se dhunuesi ka kërcënuar ose ka ushtruar dhunë në familje apo ka thyer urdhrat e mbrojtjes, të lëshuar me vendim gjykate, organet e policisë do të bëjnë konstatimet e menjëhershme.
5. Personat të cilët marrin dënim për shkak të detyrës apo autoritetit të ngarkuar për zbatimin e këtij ligji dhe nuk veprojnë në zbatim të tij, ngarkohen me përgjegjësi administrative dhe/ose penale, duke zbatuar sanksione të përcaktuara në nenet 248 dhe 251 të Kodit Penal.
6. Organet e policisë kanë për detyrë të regjistrojnë konstatimet përkatëse në një raport të shkruar, si dhe të fillojnë hetimet kryesisht. Viktima vihet në dënim nga policia për numrin përkatës të rastit të raportuar.
7. Punonjësit e shërbimit e të përkujdesjes shoqërore për viktimat e dhunës në familje, pranë institucioneve publike dhe organizatave jofitimprurëse të licencuara, si dhe avokatët e përfaqësuesit ligjorë të viktimave të dhunës në familje ruajnë fshehtësinë e të dhënave personale dhe të informacioneve që viktimat jep për situatën e saj, përveçse kur përcaktohet ndryshe me shkrim nga viktimat.
8. Mekanizmi i bashkërendimit të punës ndërmjet autoriteteve përgjegjëse për referimin e rasteve të dhunës në marrëdhëniet familjare, si dhe mënyra e procedimit të tij për mbështetjen dhe rehabilitimin e viktimave të dhunës përcaktohen me vendim të Këshillit të Ministrave.

Neni 9

Subjektet që mund të vënë në dënim organet përgjegjëse

1. Në rast të dhunës në familje, viktimat mund t'i drejtohet me anë të një kërkesë stacionit të policisë më të afërt (të zonës ku banon ose ndodhet), njësisë përkatëse vendore (komunë, bashki), qendrës shëndetësore të zonës ku banon apo ndodhet ose me kërkesë-padi gjykatës së rrethit të vendbanimit, vendndodhjes së saj ose të dhunuesit/es, për të marrë masat e nevojshme.
2. Çdo person që konstaton një rast të ushtrimit të dhunës në familje mund t'u drejtohet me anë të një kërkesë autoriteteve të mësipërme për të ndërmarrë masat e nevojshme.

KREU III MASAT MBROJTËSE

Neni 10

Masat mbrojtëse ndaj dhunës në familje

1. Mbrojtja ndaj dhunës në familje, në zbatim të këtij ligji, do të sigurohet me këto mënyra:
 - a) duke urdhëruar menjëherë të paditurin/ën (dhunuesin/en) që të mos kryejë ose të mos kërcënojë se do të kryejë vepër të dhunës në familje ndaj paditësit/es (viktimës) apo pjesëtarëve të tjerë të familjes së viktimës, siç përcaktohet në nenin 3 pika 3 të këtij ligji apo siç emërtohet në urdhër;
 - b) duke urdhëruar menjëherë të paditurin/ën (dhunuesin/en) që të mos cenojë, ngacmojë, kontaktojë apo të komunikojë drejtpërdrejt ose tërthorazi me viktimën apo pjesëtarë të

familjes së viktimës, siç përcaktohet në nenin 3 pika 3 të këtij ligji apo siç emërtohet në urdhër;

c) duke larguar menjëherë të paditurin/ën (dhunuesin/en) nga banesa për një afat kohor të caktuar me urdhër të gjykatës dhe të mos e lejojë të rihijë në banesë pa autorizimin e gjykatës;

ç) duke ndaluar menjëherë të paditurin/ën (dhunuesin/en) që t'i afrohet përtej një distance të caktuar viktimës apo pjesëtarëve të familjes së viktimës, siç përcaktohet në nenin 3 pika 3 të këtij ligji apo siç emërtohet në urdhër;

d) duke ndaluar menjëherë të paditurin/ën (dhunuesin/en) që t'i afrohet shtëpisë, vendit të punës, banesës së familjes së origjinës apo banesës së çiftit të ardhshëm ose të personave të tjerë dhe për më tepër shkollës së fëmijëve, ose vendeve të cilat frekuentohen më tepër nga viktimja, me përjashtim të rasteve kur frekuentimi bëhet për arsye pune;

dh) duke vendosur menjëherë viktimën/at dhe të miturit në strehime të përkohshme, duke mbajtur parasysh në çdo rast interesin më të lartë, atë të të miturit;

e) duke kufizuar ose duke ndaluar të paditurin/ën (dhunuesin/en) të takohet me fëmijën e viktimës, sipas kushteve të cilat mund të jenë të përshtatshme;

ë) duke i ndaluar të paditurit/ës (dhunuesit/es) hyrjen ose qëndrimin në banesën e përkohshme apo të përhershme të viktimës, ose në ndonjë pjesë të saj, pavarësisht nga të drejtat e pronësisë apo të posedimit të dhunuesit;

f) duke urdhëruar një person të autorizuar nga gjykata (punonjës i rendit ose përmbartues gjyqësor) që të shoqërojë viktimën ose të paditurin/ën (dhunuesin/en) deri në banesën e viktimës dhe të mbikëqyrë largimin e pasurisë personale;

g) duke urdhëruar organet zbatuese të ligjit që të sekuestronjë çdo armë që i përket dhunuesit gjatë kontrollit të kryer apo të urdhërojë dhunuesin për të dorëzuar çdo armë që i përket atij;

gj) duke urdhëruar të paditurin/ën (dhunuesin/en) që të lejojë viktimën të posedojë banesën të cilën e përdorin së bashku viktimja dhe dhunuesi/ja ose ndonjë pjesë të saj;

h) duke urdhëruar të paditurin/ën (dhunuesin/en) që të paguajë qeranë e banesës së përhershme apo të përkohshme të viktimës, si dhe detyrimin ushqimor për viktimën, fëmijët apo pjesëtarë të tjerë të familjes që ka në ngarkim;

i) për sa kohë urdhri mbrojtës është në fuqi, trajtimi i pasurisë kryhet në përputhje me Kodin e Familjes, nenet 57, 58 dhe 60;

j) duke i kaluar viktimës të drejtën e kujdestarisë së përkohshme mbi fëmijët dhe duke i hequr përkohësisht përgjegjësinë prindërore të paditurit/ës (dhunuesit/es);

k) duke vendosur dhe duke urdhëruar sipas rastit (në kompetencë të gjykatës) ndërhyrjen e shërbimeve sociale, publike apo private të vendbanimit ose pranë organizatave që kanë si qëllim mbështetjen dhe pritjen e personave të dhunuar në familje;

l) duke urdhëruar të paditurin/ën (dhunuesin/en) që të bëjë një pagesë periodike në favor të personave bashkëjetues, të cilët, për efekt të masës së mësipërme, mbeten të privuar nga mjetet e jetesës. Për të siguruar pagesën, gjykata mund të vendosë që shuma të derdhet nga punëdhënësi në favor të përfutuesit. Një vendim i tillë përbën titull ekzekutiv;

ll) duke përfshirë viktimën e dhunës në familje në programe rehabilitimi;

m) duke urdhëruar të paditurin/ën (dhunuesin/en) të marrë pjesë në programe rehabilitimi; nëse i/e padituri/a (dhunuesi/ja) urdhërohet të shkojë në një program rehabilitimi, përgjegjësve të programit u kërkohet të raportojnë çdo javë në gjykatë nëse dhunuesi e ndjek apo merr pjesë në të. Nëse i/e padituri/a (dhunuesi/ja) nuk merr pjesë, atëherë, me kërkesë të subjekteve të parashikuara nga neni 13 i këtij ligji, gjykata e thërret këtë përpara saj dhe zbaton dispozitat përkatëse të Kodit Penal, për pengimin e ekzekutimit të vendimeve të gjykatës.

2. Në urdhrin e mbrojtjes, të lëshuar me vendim gjykatë, mund të parashikohen disa nga masat mbrojtëse të parashikuara në pikën 1 të këtij neni.
3. Në urdhrin e menjëhershëm të mbrojtjes, të lëshuar me vendimin e gjykatës, mund të parashikohen disa nga masat e parashikuara në shkronjat “a” deri në “g” të këtij neni.
4. Në rastin e zbatimit të shkronjës “g”, vendimi i gjykatës parashikon:
 - a) pezullimin e lejes së armës deri në plotësimin e afatit të urdhrit të mbrojtjes, si dhe njoftimin e autoritetit përkatës administrativ, nëse arma është sekuestruar dhe personi ka një autorizim për armëmbajtje me leje;
 - b) kthimin e armës së sekuestruar, nëse personi ka një autorizim për armëmbajtje me leje, vetëm pas mbarimit të afatit të përcaktuar në urdhrat e mbrojtjes.

Neni 11

Efektet e urdhrit të mbrojtjes

1. Pavarësisht prej ndonjë urdhri apo vendimi tjetër të nxjerrë nga gjykata apo ndonjë institucion tjetër, urdhri i mbrojtjes që përmban masat e mësipërme do të nxirret me vendim gjykatë për rastet e parashikuara nga ky ligj.
2. Urdhri i mbrojtjes ose urdhri i menjëhershëm i mbrojtjes, i nxjerrë me vendim gjykatë, apo përfundimi i efekteve të tij nuk cenon në mënyrë të përhershme të drejtat e pronësisë apo të kujdestarisë.

KREU IV

GJYKIMI PËR LËSHIMIN E URDHRIT TË MBROJTJES

Neni 12

Organi kompetent për lëshimin e urdhrave mbrojtës në rastin e dhunës në familje

1. Organi kompetent për lëshimin e urdhrave mbrojtës në rastin e dhunës në familje është gjykata e rrethit gjyqësor, seksioni familjar.
Për të vendosur sigurimin e masave mbrojtëse të përmendura në nenin 10 të këtij ligji, gjykata lëshon urdhra mbrojtjeje dhe urdhra të menjëhershëm mbrojtjeje.
2. Pala e interesuar mund t'i kërkojë gjykatës, sipas rastit, konform dispozitave të këtij ligji, lëshimin e urdhrit të mbrojtjes, pa kërkuar paraprakisht nxjerrjen e urdhrit të menjëhershëm të mbrojtjes.
3. Pasi gjykata të ketë lëshuar një urdhër të menjëhershëm mbrojtjeje, pala e interesuar mund të kërkojë lëshimin e një urdhri mbrojtës, siç parashikohet në këtë ligj. Urdhri mbrojtës përkatës shërben për të rikonfirmuar vazhdimësinë e urdhrit të menjëhershëm të mbrojtjes, si dhe siguron masat mbrojtëse të përcaktuara në nenin 10 të këtij ligji.

*Neni 13**Subjektet që kanë të drejtën për të kërkuar urdhrin e mbrojtjes*

1. Kërkesën për urdhër mbrojtjeje mund ta paraqesin:

- a) vetë viktimaja;
- b) përfaqësuesi ligjor ose avokati i viktimës;
- c) policia / prokuroria.

2. Kërkesën për urdhër mbrojtjeje të një të mituri mund ta paraqesin:

- a) prindi ose kujdestari i të miturit;
- b) përfaqësuesi ligjor ose avokati i viktimës;
- c) të afërmit;
- ç) përfaqësuesit e zyrës së shërbimeve sociale pranë bashkisë ose komunës, ku ka banimin e përhershëm apo të përkohshëm viktimaja, që kanë dijeni për ushtrimin e dhunës;
- d) qendrat dhe shërbimet për mbrojtjen dhe rehabilitimin e viktimave të dhunës në familje, të njohura/licencuara nga Ministria e Punës, Çështjeve Sociale dhe Shanseve të Barabarta;
- dh) policia/prokuroria;
- e) personat ligjërisht përgjegjës për fëmijët.

3. Kërkesën për urdhër të menjëhershëm mbrojtjeje mund ta paraqesin:

- a) vetë viktimaja;
- b) përfaqësuesi ligjor ose avokati i viktimës;
- c) policia/prokuroria;
- ç) personi me të cilin viktimaja ka marrëdhënie familjare;
- d) përfaqësuesit e zyrës së shërbimeve sociale pranë bashkisë ose komunës, ku ka banimin e përhershëm apo të përkohshëm viktimaja, që kanë dijeni për ushtrimin e dhunës;
- dh) qendrat dhe shërbimet për mbrojtjen dhe rehabilitimin e viktimave të dhunës në familje, të njohura/licencuara nga Ministria e Punës, Çështjeve Sociale dhe Shanseve të Barabarta.

4. Në rastin kur kërkesa është paraqitur nga policia/prokuroria, tërheqja e viktimës nga procesi nuk sjell si pasojë mosgjykimin e çështjes së filluar.

*Neni 14**Forma e kërkesë-padisë*

1. Kërkesë-padia për lëshimin e urdhrave të mbrojtjes dhe urdhrave të menjëhershëm të mbrojtjes duhet të përmbajë edhe:

- a) të dhëna personale rreth familjes ose marrëdhënieve farefisnore mes viktimës dhe dhunuesit;
- b) përshkrimin e qartë të fakteve dhe rrethanave, në të cilat ka ndodhur akti i dhunës në familje, duke përfshirë arsyet që sqarojnë cenimin e sigurisë, të shëndetit apo të mirëqenies së viktimës nga i/e padituri/a (dhunuesi/ja) të parashikuara në nenin 3 pikat 1 dhe 2 të këtij ligji;
- c) masat mbrojtëse të posaçme që kërkohen;
- ç) nënshkrimin e kërkuarit.

2. Kërkesë-padia për urdhër mbrojtjeje mund të paraqitet në çdo kohë para gjykatës nga ana e personave që legjitimohen për ta kërkuar atë. Në rastet kur kërkohet ndihmë e menjëhershme, kërkesa mund të plotësohet dhe të paraqitet pranë komisariatit më të afërt të policisë dhe punonjësi i policisë vepron në përputhje me ligjin "Për Policinë e Shtetit".

3. Për hartimin e kërkesë-padisë, përgatitjen e akteve dhe paraqitjen e tyre në gjykatë kërkuesi asistohet nga një avokat falas.
4. Kërkuesi shkarkohet nga të gjitha detyrimet e taksave dhe tarifave për shpenzimet gjyqësore, si dhe ato të shërbimeve përmbarimore shtetërore, sipas dispozitave të legjislacionit shqiptar në fuqi. Me lëshimin e urdhrin të mbrojtjes, shpenzimet gjyqësore i ngarkohen palës që ka ushtruar dhunë në familje.
5. Kërkesë-padia regjistrohet në një regjistër të veçantë dhe protokollohet ditën e dorëzimit të saj.

Neni 15

Provat në procesin gjyqësor

1. Provat që duhet t'i paraqiten gjykatës mund të jenë: dëshmi, raporte të policisë, raport mjekësor, akt-ekspertimi, ekzaminime dhe shpjegime/pohime të palëve, dokumente të tjera të lëshuara nga punonjësit e zyrës së shërbimeve sociale pranë njësive vendore, dokumente të lëshuara nga persona juridikë (OJF), të regjistruara sipas dispozitave në fuqi.
2. Kur nga të dhënat e kërkesës bëhet e qartë se komisaritet e policisë, organet e pushtetit vendor apo qendrat shëndetësore kanë prova shkresore lidhur me ushtrimin e dhunës në familje, ato lëshojnë menjëherë një kopje të certifikuar (kopje me vulë) për këtë në bazë të kërkesës së paraqitur nga kërkuesi ose të vetë gjykatës. Në rast të moslëshimit të dokumentit të mësipërm, personat përgjegjës do të mbajnë përgjegjësi ligjore, sipas dispozitave të Kodit të Procedurës Administrative.
3. Kur nuk disponon të gjitha provat e parashikuara në pikën 2 të këtij neni, gjykata lëshon me vendim urdhrin e mbrojtjes, bazuar vetëm në përshkrimin e rrethanave dhe fakteve në të cilat është kryer dhuna në familje, duke u bazuar në bindjen e vet.

Neni 16

Gjykimi për lëshimin e urdhrin të mbrojtjes

1. Gjykata vendos shqyrtimin e kërkesës për lëshimin e urdhrin të mbrojtjes brenda 15 ditëve pas pranimit të kërkesës.
2. Gjatë shqyrtimit të kërkesës për urdhër mbrojtjeje, gjykata dëgjon me radhë personat në vijim:
 - a) viktimën, përfaqësuesin ligjor apo avokatin e saj;
 - b) të paditurin/ën (dhunuesin/en), përfaqësuesin ligjor apo avokatin e tij/saj;
 - c) prokurorin, nëse ky ka paraqitur kërkesën;
 - ç) përfaqësuesit e policisë;
 - d) përfaqësuesit e zyrës së shërbimeve sociale pranë njësive në të cilën jeton përherë ose përkohësisht personi i përmendur, kur kërkuesi është nën 18 vjeç, nuk ka zotësi për të vepruar apo dhuna e ushtruar në familje ka ndikim mbi personat e lartpërmendur;
 - dh) punonjësit e qendrave shëndetësore apo të qendrave të shërbimit dhe rehabilitimit, të cilët kanë asistuar viktimën pas ushtrimit të dhunës mbi të;
 - e) dëshmitarët, të cilët gjykata i konsideron të domosdoshëm.
3. Në rastin kur kërkesa është paraqitur nga policia/prokuroria, tërheqja e viktimës nga procesi nuk sjell si pasojë mosgjykimin e çështjes së filluar.

*Neni 17**Vendimi i gjykatës për lëshimin e urdhrit të mbrojtjes*

1. Gjykata mund të lëshojë me vendim një urdhër mbrojtjeje vetëm ndaj dhunuesit të përmendur në kërkesë-padi. Ky vendim përmban vetëm masat mbrojtëse që përshkruhen në nenin 10 të këtij ligji. Gjykata lëshon me vendim urdhrin e mbrojtjes duke caktuar një ose më shumë prej masave të përcaktuara në nenin 10 të këtij ligji, nëse vërteton se:

a) ekzistojnë dyshime të arsyeshme për të besuar se dhunuesi përbën rrezik për kryerjen e ndonjë akti të dhunës në familje;

b) lëshimi i urdhrit të mbrojtjes me vendim gjykate është i nevojshëm për të mbrojtur sigurinë, shëndetin, mirëqenien e viktimës/ave, urdhër në të cilin, përveç kërkuesit, gjykata çmon se mund të përfshihen edhe persona të tjerë, me të cilët kërkuesi ka lidhje familjare ose intime, që mund të bëhen shkak për ushtrimin e dhunës ndaj këtyre të fundit.

2. Gjykata nuk mund të refuzojë lëshimin e urdhrit të mbrojtjes për shkak të një procesi tjetër gjyqësor, ku përfshihet njëra prej palëve.

3. Vendimi përfundimtar i gjykatës për lëshimin e urdhrit të mbrojtjes, i cili, përveçse përm-bush kërkesat e nenit 310 të Kodit të Procedurës Civile, përmban:

a) masën e caktuar nga gjykata;

b) kohëzgjatjen e masës, e cila nuk mund të jetë më e gjatë se 12 muaj, por me të drejtë shtyrjeje;

c) njoftimin se shkella e urdhrit të mbrojtjes, të lëshuar me vendim gjykate, përbën vepër penale në kuptim të nenit 320 të Kodit Penal;

ç) njoftimin për të drejtën e ankimit ndaj urdhrit të mbrojtjes, të lëshuar me vendim gjykate, brenda 15 ditëve nga shpallja apo marrja dijeni e tij.

4. Urdhri i mbrojtjes, i lëshuar me vendim gjykate, i njoftohet menjëherë dhunuesit, i cili nuk ka qenë i pranishëm gjatë seancës gjyqësore, sipas nenit 316 të Kodit të Procedurës Civile. Viktima duhet të pajiset nga gjykata me dy kopje të vendimit original, në mënyrë që njëriën prej tyre ta mbajë për vete dhe tjetrën ta vërë në dispozicion të policisë në momentin që paraqitet nevoja.

5. Gjykata, brenda 24 orëve pas lëshimit të urdhrit të mbrojtjes me vendim gjykate, u dërgon nga një kopje të tij personave në vijim:

a) viktimës dhe personave të tjerë të shënuar në vendim;

b) prokurorit, nëse ka bërë kërkesë;

c) zyrës së shërbimeve sociale të njërive vendore, ku janë me banim të përhershëm apo të përkohshëm viktimat dhe personat e tjerë të përmendur në vendim;

ç) komisariatit të policisë në rajonin ku janë me banim të përhershëm apo të përkohshëm viktimat dhe personat e tjerë të përmendur në vendim.

*Neni 18**Gjykimi për lëshimin e urdhrit të menjëhershëm të mbrojtjes*

1. Gjykata vendos në lidhje me kërkesën për mbrojtje të menjëhershme:

a) të një të mituri, brenda 24 orëve pas parashtrimit të kërkesës;

b) të subjekteve të tjera të dhunës në marrëdhëniet familjare, brenda 48 orëve pas parashtrimit të kërkesës.

2. Në rastin e shqyrtimit të kërkesës për urdhër të menjëhershëm mbrojtjeje, gjykata mban një seancë ku dëgjohej personat në vijim:

- a) viktimë, përfaqësuesi ligjor apo avokati i saj;
- b) dhunuesi/ja, përfaqësuesi apo avokati i tij/saj;
- c) prokurori, nëse merr pjesë;
- ç) kërkuesit e tjerë, të parashikuar në nenin 13 të këtij ligji;
- d) dëshmitarët, të cilët gjykata i konsideron të domosdoshëm.

Neni 19

Vendimi i gjykatës për lëshimin e urdhrave të menjëhershëm të mbrojtjes

1. Gjykata lëshon me vendim urdhrin e menjëhershëm të mbrojtjes, duke caktuar një ose më shumë prej masave të përcaktuara në nenin 10 të këtij ligji, nëse konstaton se:

- a) ekzistojnë bazat për të besuar se i/e padituri/a (dhunuesi/ja) ka kryer ose ka kërcënuar se do të kryejë ndonjë veprë të dhunës në familje; ose
- b) i/e padituri/a (dhunuesi/ja) paraqet kërcënim të drejtpërdrejtë dhe të menjëhershëm për sigurinë, shëndetin ose mirëqenien e viktimës dhe të anëtarëve të tjerë të familjes së viktimës; ose
- c) lëshimi i urdhrin të menjëhershëm të mbrojtjes me vendim gjykate është i nevojshëm për të mbrojtur sigurinë, shëndetin, mirëqenien e viktimës apo të anëtarëve të tjerë të familjes së viktimës, që mbrohen me anë të urdhrin të mbrojtjes.

2. Gjykata nuk mund të refuzojë lëshimin e urdhrin të menjëhershëm të mbrojtjes për shkak të një procesi tjetër gjyqësor, ku përfshihet njëra prej palëve.

3. Vendimi përfundimtar i gjykatës për lëshimin e urdhrin të menjëhershëm të mbrojtjes, i cili duhet të plotësojë kërkesat e nenit 310 të Kodit të Procedurës Civile, përmban:

- a) masën e caktuar nga gjykata;
- b) kohëzgjatjen e masës, e cila mbaron në momentin që fillon të zbatohet urdhri i mbrojtjes i vendosur nga gjykata;
- c) njoftimin se shkelja e vendimit të gjykatës për lëshimin e urdhrin të menjëhershëm të mbrojtjes përbën veprë penale, në kuptim të nenit 320 të Kodit Penal;
- ç) njoftimin për të drejtën e ankimit kundër vendimit brenda 5 ditëve nga shpallja apo marrja dajeni e tij;
- d) datën e dëgjimit për vërtetimin e urdhrin të menjëhershëm të mbrojtjes, e cila është brenda 20 ditëve prej lëshimit të tij me vendim gjykate.

4. Urdhri i menjëhershëm i mbrojtjes, i lëshuar me vendim gjykate, i njoftohet menjëherë dhunuesit, i cili nuk ka qenë i pranishëm gjatë seancës gjyqësore, sipas nenit 316 të Kodit të Procedurës Civile.

Viktima duhet të pajiset nga gjykata me dy kopje të vendimit original, në mënyrë që njëri prej tyre ta mbajë për vete dhe tjetrën ta vërë në dispozicion të policisë në momentin që paraqitet nevoja.

5. Gjykata, brenda 24 orëve pas lëshimit të vendimit, u dërgon nga një kopje të tij personave në vijim:

- a) viktimës dhe personave të tjerë të shënuar në vendim;
- b) kërkuesve në kuptim të nenit 13 të këtij ligji;
- c) zyrës së shërbimeve sociale të njërive vendore, ku janë me banim të përhershëm apo të përkohshëm viktimë dhe personat e tjerë të përmendur në vendim;

- c) komisariatit të policisë në rajonin ku janë me banim të përhershëm apo të përkohshëm viktimat dhe personat e tjerë të përmendur në vendim;
- d) zyrave përbarimore të vendit të ekzekutimit.
6. Vendimi i gjykatës për nxjerrjen e urdhrin të menjëhershëm të mbrojtjes përbën titull ekzekutiv dhe ekzekutohet menjëherë nga zyra e përbarimit, sipas dispozitave të Kodit të Procedurës Civile (nenet 510/e, 516/c e vijues).

Neni 20

Gjykimi për vërtetimin e urdhrin të menjëhershëm të mbrojtjes

Pas përfundimit të seancës gjyqësore për nxjerrjen e urdhrin të menjëhershëm të mbrojtjes, gjykata vazhdon seancën për lëshimin e urdhrin të mbrojtjes mbi bazën e kërkesës, në zbatim të nenit 16 të këtij ligji. Në përfundim të procesit gjyqësor gjykata:

- vendos anulimin, si dhe ndërprerjen e efekteve të urdhrin të menjëhershëm të mbrojtjes, të lëshuar më parë me vendim gjykate, kur ky i fundit nuk arrin të provohet;
- refuzon lëshimin e urdhrin të mbrojtjes me vendim gjykate, kur nuk arrin të provohet urdhri i menjëhershëm i mbrojtjes, i lëshuar më parë me vendim gjykate;
- lëshon urdhrin e mbrojtjes me vendim gjykate në bazë të nenit 17 të këtij ligji. Sipas nevojës, ky vendim mund t'i ndryshojë kushtet e urdhrin të menjëhershëm të mbrojtjes, të lëshuar më parë me vendim gjykate.

Neni 21

Ankimi

- Kundër vendimit përkatës të gjykatës për nxjerrjen e urdhrin të menjëhershëm të mbrojtjes mund të bëhet ankimi i veçantë në bazë të dispozitave të Kodit të Procedurës Civile.
- Kundër vendimit për vërtetimin e urdhrin të menjëhershëm të mbrojtjes ose kundër vendimit për nxjerrjen e urdhrin të mbrojtjes me vendim gjykate mund të bëhet ankimi brenda afateve dhe rregullave të përcaktuara në dispozitat e Kodit të Procedurës Civile.
- Paraqitja e ankimit nuk e pezullon ekzekutimin e vendimit të gjykatës për lëshimin e urdhrin të menjëhershëm të mbrojtjes apo të urdhrin të mbrojtjes.

Neni 22

Rrethanat për ndryshimin, ndërprerjen dhe vazhdimin e urdhrin të mbrojtjes

- Nëse rrethanat kanë ndryshuar rrënjësisht, viktimat (përfaqësuesi i saj), dhunuesi/ja ose prokurori, nëse ka marrë pjesë në proces, mund të paraqesë kërkesë për ndryshimin ose ndërprerjen e urdhrin të mbrojtjes.
- Pas marrjes së kërkesës për ndryshimin ose ndërprerjen e urdhrin të mbrojtjes, gjykata vazhdon shqyrtimin e kërkesës, në bazë të nenit 16 të këtij ligji. Në fund të shqyrtimit gjykata vendos:
 - lënien në fuqi të urdhrin të mbrojtjes;
 - ndryshimin e urdhrin të mbrojtjes nëse kjo kërkohet nga rrethanat që kanë ndryshuar rrënjësisht; ose
 - ndërprerjen e tij, nëse kriteret e përcaktuara në nenin 10 pika1 të këtij ligji nuk vlejnë më, për

shkak të ndryshimit rrënjësor të rrethanave.

3. Parashtrimi i kërkesës për ndryshimin ose ndërprerjen e urdhrit të mbrojtjes nuk e pezullon ekzekutimin e vendimit për lëshimin e urdhrit të mbrojtjes.

4. Viktima ose përfaqësuesi i autorizuar prej saj, 15 ditë para përfundimit të efekteve të vendimit për lëshimin e urdhrit të mbrojtjes, mund të parashtrojë kërkesën për vazhdimin e tij. Nëse nuk parashtrohet kërkesa, urdhri i mbrojtjes ndërpritet automatikisht në ditën e përfundimit të efekteve të tij.

5. Pas marrjes së kërkesës për vazhdimin e urdhrit të mbrojtjes, gjykata vazhdon me shqyrtimin e kërkesës, në bazë të nenit 16 të këtij ligji. Në fund të shqyrtimit gjykata vendos:

- a) vërtetimin e ndërprerjes së urdhrit të mbrojtjes në datën e përfundimit të efekteve të tij; ose
- b) vazhdimin e efekteve të vendimit për lëshimin e urdhrit të mbrojtjes, nëse vlejnë kriteret e përcaktuara në nenin 17 pika1 të këtij ligji.

Neni 23

Ekzekutimi i vendimit gjyqësor

1. Vendimi gjyqësor, i cili përmban urdhrin e menjëhershëm të mbrojtjes, është përfundimtar dhe përbën titull ekzekutiv që në momentin që shpallet (ose u njoftohet palëve). Gjykata lëshon një urdhër ekzekutimi në të njëjtën kohë që lëshon urdhrin e menjëhershëm të mbrojtjes.

2. Vendimi gjyqësor, që përmban urdhrin e mbrojtjes, përbën titull ekzekutiv pasi të marrë formën e prerë dhe ekzekutohet menjëherë nga përmbaruesit, sipas dispozitave të Kodit të Procedurës Civile, komisaritet e policisë dhe njësitë e qeverisjes vendore (bashki, komuna) apo edhe vetë dhunuesi vullnetarisht. Gjykata lëshon urdhrin e ekzekutimit në të njëjtën kohë që lëshon dhe urdhrin e mbrojtjes.

3. Punonjësit socialë dhe efektivat e policisë marrin të gjitha masat për ekzekutimin e menjëhershëm dhe të vazhdueshëm të masave mbrojtëse të vendosura konform nenit 10 të këtij ligji.

4. Institucionet, qendrat rezidenciale, qendrat e shërbimeve, OJF-të e licencuara për ofrim shërbimesh zbatojnë masat e parashikura në vendimin gjyqësor dhe koordinojnë punën e tyre me njësitë e qeverisjes vendore dhe drejtoritë e policisë, si ekzekutuese direkt të këtyre vendimeve.

5. Ekzekutimi i detyrueshëm i vendimit të gjykatës bëhet nga zyrat e shërbimit përmbartimor, konform dispozitave të Kodit të Procedurës Civile (nenet 510 e vijues).

6. Në rast të mosekzekutimit vullnetar nga organet zbatuese të vendimit të gjykatës, siç përkrahuhet në pikat 2 dhe 4 të këtij neni, përfshirë dhe të paditurin/ën, të cilëve u komunikohet vendimi, ndiqet ekzekutimi i detyruar në bazë të dispozitave të Kodit të Procedurës Civile. Në këto raste, ndaj personave përgjegjës për mosekzekutimin e vendimit të gjykatës zbatohen sanksionet përkatëse të parashikura në nenet 320 e 320/a të Kodit Penal, si edhe sanksionet e parashikuara në nenin 606/3 të Kodit të Procedurës Civile.

KREU V DISPOZITA PËRFUNDIMTARE

Neni 24 Procedimi penal

Lëshimi i urdhrit të menjëhershëm të mbrojtjes apo urdhrit të mbrojtjes me vendim gjykate nuk i ndalon palët e interesuara të nisin procesin penal, për sa i përket veprimeve apo mos-veprimeve që përbëjnë figura të veprave penale.

Neni 25 Aktet nënligjore

Këshilli i Ministrave nxjerr aktet nënligjore për zbatimin e këtij ligji brenda 3 muajve nga hyrja në fuqi e tij.

Neni 26

Hyrja në Fuqi

Ky ligj hyn në fuqi më 1 qershor 2007.

*Shpallur me dekretin nr.5182, datë 12 janar 2007 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë,
Alfred Moisiu*

SHTOJCA C

KËRKESË-PADI PËR LËSHIMIN E URDHRI TË MBROJTËS

1. DREJTUAR GJYKATËS SË RRETHIT GJYQËSOR _____
(Emri dhe adresa e gjykatës së rrethit)

Nr. i KËRKESË-PADISË/ÇËSHTJES: _____

2. PADITËSI/JA¹**kundër****3. I PADITURJ/E PADITURA**

(Emri, atësia, mbiemri)

(Adresa e përhershme/e përkohshme e banimit)

Numër telefoni: _____
Përfaqësuar nga:

(Emri i përfaqësuesit ligjor ose përfaqësuesve të tjerë, nëse ka të tjerë)

(Adresa e përfaqësuesit)

Numër telefoni: _____

(Emri, atësia, mbiemri)

(Adresa e përhershme e banimit)

Numër telefoni: _____

(Adresa e përkohshme e banimit)

Numër telefoni: _____

4. Shënoni emrin dhe adresën e viktimës/ave nëse është i ndryshëm nga emri i paditësit (emri, atësia dhe mbiemri) _____

5. SHËNIM: Nëse duke dhënë adresën keni frikë për sigurinë tuaj apo të njerëzve të tjerë nën përgjegjësinë tuaj, ju lutem jepni më poshtë një adresë tjetër të cilën dëshironi ta përdorni për qëllime të procesit gjyqësor:

Adresa: _____ Numri i telefonit: _____

Të dhëna të tjera kontakti: _____

6. Objekti i kërkesë padisë: Lëshimi i urdhrit të mbrojtjes.

Skicimi i formularit © Këshilli i Evropës 2007. Përdorimi i këtij formulari nuk tregon mbështetjen e Këshillit të Evropës lidhur me çështjen ose argumentet e shprehura.

Këtë formular e gjeni në faqjen e internetit të Prezencës së OSBE-së në Shqipëri, duke klikuar në <http://www.osce.org/sq/albania/29861>. Formulari gjindet edhe pranë komisariateve të policisë, koordinatorëve vendorë dhe njësite për mbrojtjen e fëmijëve në bashki dhe komuna, si dhe organizatave që ofrojnë këshillim për viktimat e dhunës në familje.

1) Paditësi mund të jetë viktimë ose personat e tjerë të cilët autorizohen nga viktimat të kërkojnë një urdhër të menjëhershëm mbrojtjeje, siç parashikohet nga neni 13, pika 3 e ligjit nr.9669, datë 18 dhjetor 2006, "Për masa ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare", ndryshuar me me ligjet nr. 9914, datë 12 maj 2008 dhe nr. 10329, datë 30 shtator 2010. Këta persona mund të jenë përfaqësuesi ligjor apo avokati i viktimës, punonjësi i policisë/prokurori, ata me të cilët viktimat ka marrëdhënie familjare, përfaqësuesi i zyrës së shërbimeve sociale ose qendrat e licensuara për mbrojtjen e viktimave.

7. Kuadri ligjor: Ligji nr. 9669, datë 18 dhjetor 2006, “Për masa ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare”, i ndryshuar.

8. Shpjegoni marrëdhënien e viktimës me të paditurin/ën (sipas shënimit të mëposhtëm):
Viktima është _____ i të paditurit/e të paditurës.

SHËNIM: Pjesëtarët e familjes janë (a) Bashkëshorti/ja ose bashkëjetuesi/ja; apo ish-bashkëshorti/ja apo ish partneri/ja bashkëjetues; (b) Vëllezërit, motrat, gjinia në vijë të drejtë, përfshirë prindërit adoptues dhe fëmijët e adoptuar; (c) Bashkëshortët e personave të mësipërm; (d) Gjinia në vijë të drejtë, përfshirë edhe prindërit edhe fëmijët e adoptuar të bashkëshortit/ese ose bashkëjetuesit/es; (e) Vëllezërit dhe motrat e bashkëshortit/ese nëse kanë bashkëjetuar gjatë 3 (tre) muajve të fundit; (f) Fëmijët e bashkëshortëve apo partnerëve bashkëjetues.

9. Të dhëna të mëtejshme për viktimën:

Data e lindjes	
Vendi i lindjes	
Gjendja civile	
Numri i fëmijëve	
Sa fëmijë me të paditurin/ën?	
Profesioni	
Punësimi	
Nënshtetësia	
Ka pronësi në banesën e përbashkët?	
Sa veta ka në ngarkim	
Të ardhurat	

10. Të dhëna të mëtejshme për të paditurin/ën:

Data e lindjes	
Vendi i lindjes	
Gjendja civile	
Numri i fëmijëve	
Numri i personave në ngarkim	
Profesioni	
Punësimi	
Adresa e punëdhënësit	
Nënshtetësia	
Zotëron apo disponon armët e mëposhtme	
Ka pronësi në banesën e përbashkët?	
Të ardhurat	

11. Procese të tjerë ku janë të përfshirë viktimat apo fëmijët e tyre dhe i padituri/paditura:

Emri i çështjes	Numri i çështjes	Gjykata kompetente

12. Faktet dhe rrethanat. Shpjegoni në mënyrë të qartë e të kujdesshme faktet dhe rrethanat e incidenteve të dhunës në marrëdhëniet familjare midis viktimës dhe të paditurit/ës (nëse është e nevojshme shtoni fletë të tjera):

Incidenti nr. 1

Data: _____

Vendi i incidentit: _____

Veprimi apo mosveprimi : _____

Kundër kujt (rendisni): _____

Efektet mbi viktimën/viktimat(rendisni): _____

Përshkrim i mëtejshëm i incidentit: _____

Njërez të pranishëm gjatë incidentit (rendisni): _____

Incidenti nr. 2

Data: _____

Vendi i incidentit: _____

Veprimi apo mosveprimi : _____

Kundër kujt (rendisni): _____

Efektet mbi viktimën/viktimat(rendisni): _____

Përshkrim i mëtejshëm i incidentit: _____

Njërez të pranishëm gjatë incidentit (rendisni): _____

Incidenti nr. 3

Data: _____

Vendi i incidentit: _____

Veprimi apo mosveprimi : _____

Kundër kujt (rendisni): _____

Efektet mbi viktimën/viktimat(rendisni): _____

Përshkrim i mëtejshëm i incidentit: _____

Njërëz të pranishëm gjatë incidentit (rendisni): _____

13. Jepni arsytet për ta bërë të qartë dëmin që i është shkaktuar sigurisë, shëndetit apo mirëqënies së viktimës:

14. Prova: (rendisni këtu prova mbështetëse dhe bashkëngitjani dokumentet përkatës kësaj kërkesë)

_____ Numri i çështjes në polici _____

_____ Kopje e raportit të policisë _____

_____ Raporti mjekësor _____

_____ Akti i ekspertizës mjeko-ligjore _____

_____ Vërtetime nga qendrat sociale dhe të rehabilitimit për viktimat (rendisni): _____

_____ Vlerësimi i ekspertëve (rendisni): (p.sh., psikologu, specialisti i kafshëve shtëpiake etj.) _____

_____ Deklaratat e dëshmitarëve (rendisni): _____

_____ Prova të tjera (rendisni): (p.sh., ditari i viktimës, vizatime të fëmijëve, fotografi të dëmtimeve, komunikimi me postë elektronike, SMS, regjistrime në kasetë etj.) _____

15. Padiësi i kërkon gjykatës të lëshojë urdhër mbrojtjeje për personat e mëposhtëm:

Emri	Data e lindjes	Marrëdhënia me të paditurin/ën
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

16. Padiësi/padiësja i kërkon gjykatës që në urdhrin e saj të mbrojtjes të lëshojë masat e mëposhtme: (nëse janë të zbatueshme, mund të zgjidhni më shumë se një alternativë)

_____ I padituri/e paditura të mos kryejë vepër të dhunës në familje ndaj (emrat) _____

_____ I padituri/e paditura të mos kërcënojë (emrat) _____

_____ I padituri/e paditura të mos cenojë, ngacmojë apo kontaktojë me (emrat) _____

_____ I padituri/e paditura të largohet nga banesa (adresa) _____ për një kohë prej (shënoni kohën) _____ dhe të mos lejohet të rihyjë pa autorizimin e gjykatës.

___ I padituri/e paditura të mos u afrohet personave të përmendur më sipër përtej një distance prej _____ (shënoni distancën).

___ I padituri/e paditura të mos shkojë në:

- shkollën e (emri): _____, (adresa) _____
- kopshtin e (emri): _____, (adresa) _____
- vendin e punës së (emri): _____, (adresa) _____
- banesën e (emri): _____, (adresa) _____

___ Të vendosë personat e mëposhtëm në: (strehëz/banesë e përkohëshme) nën përgjegjësinë e (emri i organizatës / autoritetit) _____

___ I padituri/e paditura të kontaktojë (emri i fëmijës) _____ vetëm (kur, dita e javës, afatet kohorë) në (vendin) _____ ose me anë të (mënyrat e kontaktimit)

___ Të ndalojë hyrjen dhe ndënjën e të paditurit/ paditurës në banesën e (emri) _____ në (adresën) _____

___ Të autorizojë (pozicioni/autoriteti) _____ që të shoqërojë (cilin) _____ në banesën e viktimës dhe të shoqërojë lëvizjen e sendeve të tyre personale

___ I padituri/e paditura të dorëzojë të gjitha armët në (emri i institucionit/ oficerit) _____

___ I padituri/e paditura të lejojë paditësin/paditësen të zotërojë banesën e përbashkët në adresën: _____

___ I padituri/e paditura t'i paguajë (emri i personit) _____ sasinë mujore prej _____ për pagesën e qirasë

___ I padituri/e paditura t'i paguajë (emri i personit) _____ sasinë mujore prej _____ si detyrim për të mbështetur personat e përmendur më sipër

___ I padituri/e paditura të mos lejohet të asgjësojë pasurinë bashkëshortore

___ Të paditurit/paditurës t'i hiqet përgjegjësia mbi fëmijët (emrat): _____

___ T'i jepet paditësit/ses përkohësisht e drejta e kujdestarisë mbi fëmijët (emrat) _____

___ Të urdhërohen shërbimet sociale (emrat) _____ që t'u sigurojnë shërbimet e mëposhtme personave të sipërpërmendur (rendisni shërbimet që do viktimat) _____

___ Të urdhërohet i padituri/e paditura që t'i paguajë periodikisht (saktëso periudhën) _____ (shumën) _____ (kujt) _____ OSE të urdhë-

rohet i punësuari i të paditurit/ës (emri) _____ që t'i derdhë periodikisht (saktëso periudhën) _____ (shumën) _____ (kujt) _____

___ Futja e viktimës në programe rehabilituese

___ Të urdhërohet dhunuesi/ja të marrë pjesë në programe rehabilitimi dhe këto programe të urdhërohen të raportojnë çdo javë në gjykatë nëse dhunuesi/ja e ndjek apo merr pjesë në të.

17. Kohëzgjatja e urdhrit mbrojtës _____

Emri i paditësit: _____

Data: _____

Nënshkrimi i paditësit: _____

Emri i përfaqësuesit: _____
(nëse ka)

Nënshkrimi i përfaqësuesit: _____

SHTOJCA D

KËRKESË-PADI PËR LËSHIMIN E URDHRI TË MENJËHERSHËM MBROJTËS

1. DREJTUAR GJYKATËS SË RRETHIT GJYQËSOR _____
(Emri dhe adresa e gjykatës së rrethit)

Nr. i KËRKESË-PADISË / ÇËSHTJES: _____

2. PADITËSI/JA¹**kundër****3. I PADITURI/ E PADITURA**

(Emri, atësia, mbiemri)

(Adresa e përhershme/e përkohshme e banimit)

Numër telefoni: _____
Përfaqësuar nga:

(Emri i përfaqësuesit ligjor ose përfaqësuesve të tjerë, nëse ka të tjerë)

(Adresa e përfaqësuesit)

Numër telefoni: _____

(Emri, atësia, mbiemri)

(Adresa e përhershme e banimit)

Numër telefoni: _____

(Adresa e përkohshme e banimit)

Numër telefoni: _____

4. Shënoni emrin dhe adresën e viktimës/ave nëse është i ndryshëm nga emri i paditësit (emri, atësia dhe mbiemri) _____

5. SHËNIM: Nëse duke dhënë adresën keni frikë për sigurinë tuaj apo të njerëzve të tjerë nën përgjegjësinë tuaj, ju lutem jepni më poshtë një adresë tjetër, të cilën dëshironi ta përdorni për qëllime të procesit gjyqësor:

Adresa: _____ Numri i telefonit: _____

Të dhëna të tjera kontakti: _____

6. Objekti i kërkesë-padisë: Lëshimi i urdhrit të menjëhershëm mbrojtës.

7. Kuadri ligjor: Ligji nr. 9669, datë 18 dhjetor 2006, "Për masa ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare", i ndryshuar.

Skicimi i formularit © Këshilli i Evropës 2007. Përdorimi i këtij formulari nuk tregon mbështetjen e Këshillit të Evropës lidhur me çështjen ose argumentet e shprehura. Këtë formular e gjeni në faqjen e internetit të Prezencës së OSBE-së në Shqipëri, duke klikuar në <http://www.osce.org/sq/albania/29861>. Formulari gjendet edhe pranë komisariateve të policisë, koordinatoreve vendorë dhe njërive për mbrojtjen e fëmijëve në bashki dhe komuna, si dhe organizatave që ofrojnë këshillim për viktimat e dhunës në familje.

1) Paditësi mund të jetë viktimia ose personat e tjerë të cilët autorizohen nga viktimia të kërkojnë një urdhër të menjëhershëm mbrojtës, siç parashikohet nga neni 13, pika 3 e ligjit nr.9669. Këta persona mund të jenë përfaqësuesi ligjor apo avokati i viktimës, punonjësi i policisë/prokurori, ata me të cilët viktimia ka marrëdhënie familjare, përfaqësuesi i zyrës së shërbimeve sociale ose qendrat e licensuara për mbrojtjen e viktimave.

8. Shpjegoni marrëdhënien e viktimës me të paditurin/ën (sipas shënimit të mëposhtëm):

Viktima është _____ i të paditurit/ e të paditurës.

SHËNIM: Pjesëtarët e familjes janë (a) Bashkëshorti/ja ose bashkëjetuesi/ja; apo ish bashkëshorti/ja apo ish partneri/ja bashkëjetues; (b) Vëllezërit, motrat, gjinia në vijë të drejtë, përfshirë prindërit adoptues dhe fëmijët e adoptuar; (c) Bashkëshortët e personave të mësipërm; (d) Gjinia në vijë të drejtë, përfshirë edhe prindërit edhe fëmijët e adoptuar të bashkëshortit/es ose bashkëjetuesit/es; (e) Vëllezërit dhe motrat e bashkëshortit/es nëse kanë bashkëjetuar gjatë 3 (tre) muajve të fundit; (f) Fëmijët e bashkëshortëve apo partnerëve bashkëjetues.

9. Të dhëna të mëtejshme për viktimën:

Data e lindjes	
Vendi i lindjes	
Gjendja civile	
Numri i fëmijëve	
Sa fëmijë me të paditurin/ën?	
Profesioni	
Punësimi	
Nënshtetësia	

10. Të dhëna të mëtejshme për të paditurin/ën:

Data e lindjes	
Vendi i lindjes	
Gjendja civile	
Numri i fëmijëve	
Profesioni	
Punësimi	
Adresa e punëdhënësit	
Nënshtetësia	
Zotëron apo disponon armët e mëposhtme	
Ka pronësi në banesën e përbashkët?	

11. Procese të tjerë ku janë të përfshirë viktima apo fëmijët e tyre dhe i padituri/e paditura:

Emri i çështjes	Numri i çështjes	Gjykata kompetente

12. Faktet dhe rrethanat. Shpjegoni në mënyrë të qartë e të kujdesshme faktet dhe rrethanat e incidenteve të dhunës në marrëdhëniet familjare midis viktimës dhe të paditurit/ës (nëse është e nevojshme shtoni fletë të tjera):

Incidenti nr. 1

Data: _____

Vendi i incidentit: _____

Veprimi apo mosveprimi : _____

Kundër kujt (rendisni): _____

Efektet mbi viktimën/viktimat(rendisni): _____

Përshkrim i mëtejshëm i incidentit: _____

Njërez të pranishëm gjatë incidentit (rendisni): _____

Incidenti nr. 2

Data: _____

Vendi i incidentit: _____

Veprimi apo mosveprimi : _____

Kundër kujt (rendisni): _____

Efektet mbi viktimën/viktimat(rendisni): _____

Përshkrim i mëtejshëm i incidentit: _____

Njërez të pranishëm gjatë incidentit (rendisni): _____

Incidenti nr. 3

Data: _____

Vendi i incidentit: _____

Veprimi apo mosveprimi : _____

Kundër kujt (rendisni): _____

Efektet mbi viktimën/viktimat(rendisni): _____

Përshkrim i mëtejshëm i incidentit: _____

Njërez të pranishëm gjatë incidentit (rendisni): _____

13. Jepni arsyet për ta bërë të qartë dëmin që i është shkaktuar sigurisë, shëndetit apo mirëqënies së viktimës:

14. Prova: (rendisni këtu prova mbështetëse dhe bashkëngjitjani dokumentet përkatëse kësaj kërkese)

- Numri i çështjes në polici _____
- Kopje e raportit të policisë _____
- Raporti mjekësor _____
- Akti i ekspertizës mjeko-ligjore _____
- Vërtetime nga qendrat sociale dhe të rehabilitimit për viktimat (rendisni): _____
- Vlerësimi i ekspertëve (rendisni): (p.sh., psikologu, specialisti i kafshëve shtëpiake etj.) _____
- Deklaratat e dëshmitarëve (rendisni): _____
- Prova të tjera (rendisni): (p.sh., ditari i viktimës, vizatime të fëmijëve, fotografi të dëmtimeve, komunikimi me postë elektronike, SMS, regjistrime në kaseta etj.) _____

15. Paditësi i kërkon gjykatës të lëshojë urdhër mbrojtjeje për personat e mëposhtëm:

Emri	Data e lindjes	Marrëdhënia me të paditurin/ën
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

16. Paditësi/paditësja i kërkon gjykatës që në urdhrin e saj të menjëhershëm të mbrojtjes të lëshojë masat e mëposhtme: (nëse janë të zbatueshme, mund të zgjidhni më shumë se një alternativë)

- ___ I padituri/e paditura të mos kryejë vepër të dhunës në familje ndaj (emrat) _____
- ___ I padituri/e paditura të mos kërcënojë (emrat) _____
- ___ I padituri/e paditura të mos cenojë, ngacmojë apo kontaktojë me (emrat) _____
- ___ I padituri/e paditura të largohet nga banesa (adresa) _____ për një kohë prej (shënoni kohën) _____ dhe të mos lejohet të rihyjë pa autorizimin e gjykatës.
- ___ I padituri/e paditura të mos u afrohet personave të përmendur më sipër përtej një distance prej _____ (shënoni distancën).
- ___ I padituri/e paditura të mos shkojë në:
- shkollën e (emri): _____, (adresa) _____
 - kopshtin e (emri): _____, (adresa) _____
 - vendin e punës së (emri): _____, (adresa) _____
 - banesën e (emri): _____, (adresa) _____

- _____ Të vendosë personat e mëposhtëm në: (strehëz/banesë e përkohëshme) _____ nën përgjegjësinë e (emri i organizatës / autoritetit) _____.
- _____ I padituri/e paditura të kontaktojë (emri i fëmijës) _____ vetëm (kur, dita e javës, afatet kohorë) në (vendin) _____ ose me anë të (mënyrat e kontaktimit) _____.
- _____ Të ndalojë hyrjen dhe ndënjën e të paditurit/ paditurës në banesën e (emri) _____ në (adresën) _____.
- _____ Të autorizojë (pozicioni/ autoriteti) _____ që të shoqërojë (cilin) _____ në banesën e viktimës dhe të shoqërojë lëvizjen e sendeve të tyre personale.
- _____ I padituri/e paditura të dorëzojë të gjitha armët në (emri i institucionit/oficerit) _____

17. Kohëzgjatja e urdhrat të menjëhershëm mbrojtës _____

Emri i paditësit: _____ **Data:** _____

Nënshkrimi i paditësit: _____

Emri i përfaqësuesit: _____
(nëse ka)

Nënshkrimi i përfaqësuesit: _____

SHTOJCA E

KËRKESË PËR NDRYSHIMIN E NJË URDHRI MBROJTJEJE

1. DREJTUAR GJYKATËS SË RRETHIT GJYQËSOR _____
(Emri dhe adresa e gjykatës së rrethit)

Nr. i KËRKESË-PADISË / ÇËSHTJES: _____

2. PADITËSI/JA¹**kundër****3. I PADITURI/ E PADITURA**

(Emri, atësia, mbiemri)

(Adresa e përhershme/e përkohshme e banimit)

Numër telefoni: _____
Përfaqësuar nga:

(Emri i përfaqësuesit ligjor ose përfaqësuesve të tjerë, nëse ka të tjerë)

(Adresa e përfaqësuesit)

Numër telefoni: _____

(Emri, atësia, mbiemri)

(Adresa e përhershme e banimit)

Numër telefoni: _____

(Adresa e përkohshme e banimit)

Numër telefoni: _____

4. Shënoni emrin dhe adresën e viktimës/ave nëse është i ndryshëm nga emri i paditësit (emri, atësia dhe mbiemri) _____

5. **SHËNIM:** Nëse duke dhënë adresën keni frikë për sigurinë tuaj apo të njerëzve të tjerë nën përgjegjësinë tuaj, ju lutem jepni më poshtë një adresë tjetër, të cilën dëshironi ta përdorni për qëllime të procesit gjyqësor:

Adresa: _____ Numri i telefonit: _____

Të dhëna të tjera kontakti: _____

6. **Objekti i kërkesë-padisë:** Ndryshimi i urdhrin të mbrojtjes.

7. **Kuadri ligjor:** Ligji nr. 9669, datë 18 dhjetor 2006, "Për masa ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare", i ndryshuar.

Skicimi i formularit © Këshilli i Evropës 2007. Përdorimi i këtij formulari nuk tregon mbështetjen e Këshillit të Evropës lidhur me çështjen ose argumentet e shprehura.

Këtë formular e gjeni në faqjen e internetit të Prezencës së OSBE-së në Shqipëri, duke klikuar në <http://www.osce.org/sq/albania/29865>. Formulën gjendet edhe pranë komisariateve të policisë, koordinatoreve vendorë dhe njësive për mbrojtjen e fëmijëve në bashki dhe komuna, si dhe organizatave që ofrojnë këshillim për viktimat e dhunës në familje.

1) Paditësi mund të jetë viktimë, përfaqësuesi ligjor i tij/saj, dhunuesi ose prokurori nëse ka marrë pjesë në proces. Shih nënim 22, pika 1, të ligjit nr.9669, datë 18 dhjetor 2006, "Për masa ndaj dhunës në marrëdhëniet familjare", ndryshuar me të ligjet nr. 9914, datë 12 maj 2008 dhe nr. 10329, datë 30 shtator 2010

8. Gjykata ka lëshuar më parë (shënoni me kryq dhe plotësoni urdhrin përkatës më poshtë):

_____ Një urdhër të menjëhershëm mbrojtjeje, me vendimin nr. _____, datë _____.

_____ Një urdhër mbrojtjeje, me vendimin nr. _____, datë _____.

9. Urdhrit të mësipërm i mbaron afati më: _____

10. Paditësi/ja kërkon që gjykata të ndryshojë urdhrin e treguar më sipër sepse ka një ndryshim të rëndësishëm të rrethanave të viktimës/paditësit/ses. Ajo që ka ndryshuar si më poshtë (jepni një përshkrim): _____

11. Për shkak të ndryshimit të rrethanave siç u përshkruan më sipër, paditësi/ja i kërkon gjykatës të ndryshojë urdhrin e saj të mëparshëm në elementët e mëposhtëm. (Rrethoni dhe plotësoni elementin përkatës. Nëse është e nevojshme mund të shtoni elementë të tjerë):

a. Subjektet të cilët mbron, duke shtuar/hequr (emri i personit) _____, data e lindjes _____, marrëdhënia me të paditurin/paditurën _____ në listë

b. Masat mbrojtëse, duke ndryshuar sasinë e detyrimeve mbështetëse në shifrën prej (shkruani shifrën) _____ në muaj

c. Kohëzgjatja e urdhrit mbrojtës të shtrihet deri më datë _____

d. Të tjera (përcaktoni): _____

12. Prova (rendisni këtu prova mbështetëse dhe bashkëngjitjani dokumentet përkatës kësaj kërkesë)

_____ Numri i çështjes në polici _____

_____ Kopje e raportit të policisë _____

_____ Raporti mjekësor _____

_____ Akti i ekspertizës mjeko-ligjore _____

_____ Vërtetime nga qendrat sociale dhe të rehabilitimit për viktimat (rendisni): _____

_____ Vlerësimi i ekspertëve (rendisni): (p.sh., psikologu, specialisti i kafshëve shtëpiake etj.) _____

_____ Deklaratat e dëshmitarëve (rendisni): _____

_____ Prova të tjera (rendisni): (p.sh., ditari i viktimës, vizatime të fëmijëve, fotografi të dëmtimeve, komunikimi me postë elektronike, SMS, regjistrime në kasete etj.) _____

Emri i paditësit: _____ **Data:** _____

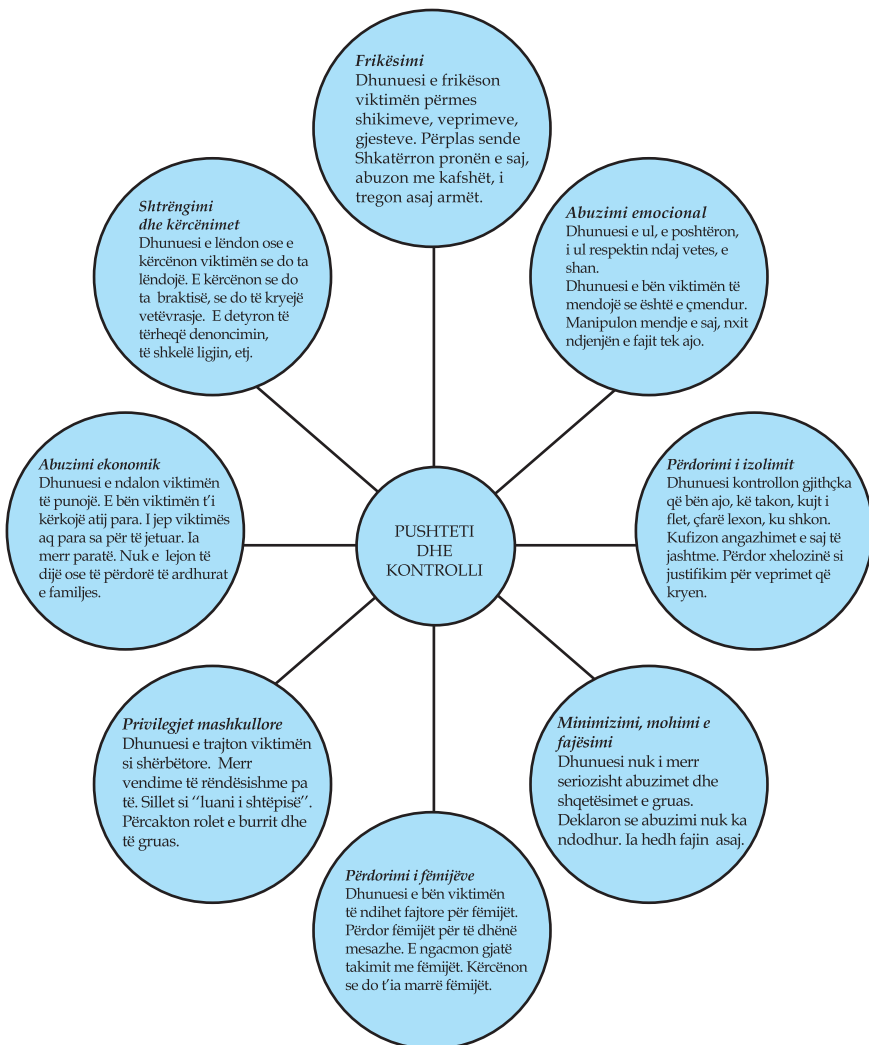
Nënshkrimi i paditësit: _____

Emri i përfaqësuesit: _____
(nëse ka)

Nënshkrimi i përfaqësuesit: _____

SHTOJCA F

RROTA E PUSHTETIT DHE KONTROLLIT

SHTOJCA G

LLOJET E ABUZIMIT BASHKËSHORTOR

ABUZIM FIZIK	ABUZIM SEKSUAL	ABUZIM PSIKOLOGJIK	ABUZIM SOCIAL
<ul style="list-style-type: none"> • KËRCËNIME <ul style="list-style-type: none"> - Për të përdorur armë, thikë, etj. - Për të vrarë - "Nuk do të ikësh dot kurrë nga unë" • VEPRIME <ul style="list-style-type: none"> - Shtyrje - Mbyllje poshtë - Goditje me shuplakë - Goditje me grusht - Mbyllje - Rrahje - Kafshim - Pështyrje - Goditje me objekte, si abazhurë, telefona, etj. - Goditje e synuar - në gjoks, organ gjeneriale të një gruaje shtatzënë - Gjuajtje me armë zjarri • LËNDIME TË SHKAKTUARA <ul style="list-style-type: none"> - Plagë - Sy të nxirë - Prejçergjvishje - Plagë të brendshme - Kocka të thyera 	<ul style="list-style-type: none"> • E prek partnerin në mënyrë të tillë që e bën të ndihet në siklet • E trajton partnerin si një objekt seksual pa u kujdesur për ndjenjat apo dëshirat e tij • Pret kryerjen e marrëdhënies seksuale, si të jetë një detyrim • Refuzon seksin me të si formë ndëshikimi • Është qëllimisht i shthurur • Kryen marrëdhënie seksuale pasi ka përdorur dhunë: "Të lutem më fal!". • Akuzon partneren se është një lavire nëse i pëlqen seksi, sadizmi, etj. • Poshtëron partneren, duke e shitur atë tek miqë, duke e lidhur, etj. • Kryen incest me fëmijët e partneres • Përdor dhunë në seks; goditje, mbyllje, rrahje, para ose gjatë seksit seksual • E rreh partneren pas intimitetit seksual • Kontrollon mbi trupin dhe hapësirën e vet 	<ul style="list-style-type: none"> • FYERJE <ul style="list-style-type: none"> - Përdor shaka poshtëruese - Përdor tema ulës - E thërret partneren budallaqe, e paafitë, e shëmtuar - E etiketon partneren me fjalët: e çmendur, bushitër, lavire. • KANOSIE <ul style="list-style-type: none"> - Për të shkatërruar pronën - Për të marrë fëmijët nëse partneri tenton të divorcohet - Për të kryer vetëvrasje • IZOLIM <ul style="list-style-type: none"> - E ndan personin nga familjarët dhe miqtë - E pengon personin të marrë makinën e tij/saj - I kontrollon telefonin - Verifikon ku ndodhet ai/ajo • FAJESIM <ul style="list-style-type: none"> - Fajëson tjetrin për dhunën - Lëndon fëmijët dhe fajëson partnerin - E poshtëron - Dëg sendet vejtake të partnerit - Lëndon ose vret kafshët shtëpiake 	<ul style="list-style-type: none"> • Shoqëria përforcon rolin e grave/burrave • Shoqëria inkurajon diskriminimin gjinor • Përmasa e shkakave seksuale, batutave ironike, komenteve të sikletshme • Familja, miqtë, kolegët ndihmojnë në izolimin e grave • Të tjerët e fajësojnë viktimën duke e quajtur atë madje bushitër; e çmendur, lavire, mazokiste, viktimë e përherëshme, gënjeshitare, historike, ekzagjeruese • Ligji përforcon varësinë e një gruaje ndaj burrit • Izolimi inkurajohet kur: <ul style="list-style-type: none"> - Policia injoron të dhënat - Mjekët pranojnë të besojnë gënjeshtrat ose thonë se dhuna në familje është çështje private - Shoqëria fajëson nënat për problemet në familje

Marrë nga: Departamenti i Drejtësisë së Shteteve të Bashkuara, Zyra e Avokatit të Shteteve të Bashkuara, Rrethi i Kolumbisë. Njësisë për asistencë ndaj viktimave dhe dëshmitarëve, Të Kuptojmë Dhunën në Familje: Një Manual për Viktimat dhe Profesionistët.

SHTOJCA H**DITARI I VIKTIMËS MBI ABUZIMIN DHE NGACMIMIN****Çfarë ndodhi:****Lloji i ngacmimit:** Telefon Letër Personalisht Tjetër**Ku ka ndodhur ngacmimi?**

Adresa:

Data:

Ora:

Dëshmitarët:

Emri:

Numri i telefonit:

1)

1)

2)

2)

Adresa:

1)

2)

Kontakti me policinë:

Emri dhe numri i identifikimit i punonjësit të policisë:

Data:

Ora:

Numri i raportit policor:

Si u kontaktua policia?:

Provat e mbledhura: fotografi të plagëve fotografi të rrëmujës në shtëpi kopje të të gjitha letrave mesazhe në sekretarinë telefonike

Ky formular është marrë nga botimi i Departamentit të Drejtësisë së Shteteve të Bashkuara, Zyra e Avokatit të Shteteve të Bashkuara, Rrethi i Kolumbisë, Njësia për asistencë ndaj viktimave dhe dëshmitarëve, *Të Kuptojmë Dhunën në Familje: Një Manual për Viktimat dhe Profesionistët*.

SHTOJCA I**LISTË E GJËRAVE QË DUHET TË MERRNI ME VETE
NËSE LARGOHENI NGA SHTËPIA**

(Është e këshillueshme që dokumentet origjinale ose kopjet t'ia lini një miku/të afërmi/fqinji në mënyrë që kur të largoheni nga banesa të mos shqetësoheni për të mbledhur dokumentet)

- Lejen për drejtim automjeti, lejen e qarkullimit, dhe dokumente të tjera identifikimi me fotografi;
- Urdhurat e mbrojtjes dhe dokumentet e tjera gjyqësore;
- Numërorin telefonik me të gjitha numrat e rëndësishëm;
- Të dhënat e punonjësit të policisë (adresa, telefoni) me të cilin jeni lidhur për incidente të ngjashme që ju kanë ndodhur më parë;
- Certifikatat e lindjes – tuajën dhe të fëmijës;
- Paratë, kartat e debitit dhe kartat e kreditit;
- Kontratën e qirasë, hipotekën e shtëpisë;
- Regjistrin bankar dhe blloqet e çeqeve;
- Dokumentet e asistencës sociale;
- Çelësat e shtëpisë, punës dhe makinës;
- Ilaçet për veten dhe fëmijën;
- Kartelat mjekësore;
- Dokumentet e sigurimeve shoqërore, tuajat dhe të fëmijës;
- Dëftesat shkolle dhe ato të vaksinimit;
- Lejen e punësimit;
- Pasaportën– tuajën dhe të fëmijës;
- Dokumentet e divorcit;
- Bizhuteritë;
- Lodrat e fëmijëve.

Numra të rëndësishëm telefoni

- Komisariati i policisë
- Punonjësi i policisë me të cilin keni punuar ngushtë
- Streha për gratë e dhunuara
- OJF-ja (nëse një e tillë ju ka asistuar më parë)
- Prokurori (nëse është bërë një kallëzim penal ndaj dhunuesit)
- Prifti
- Tjetër

Kjo listë është marrë nga botimi i Departamentit të Drejtësisë së Shteteve të Bashkuara, Zyra e Avokatit të Shteteve të Bashkuara, Rrethi i Kolumbisë, Njësia për asistencë ndaj viktimave dhe dëshmitarëve, *Të Kuptojmë Dhunën në Familje: Një Manual për Viktimat dhe Profesionistët*.

